

vergadering **13**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 7 december 2016

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER	
45 jaar Vlaams Parlement – 45 jaar Vlaamse autonomie	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	7
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	7
ACTUALITEITSDEBAT over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) – 1 (2016-2017)	8
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	32
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toename van het aantal laagpresteerders in het Vlaams onderwijs, naar aanleiding van het PISA-onderzoek 2015	
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister- president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de beleidsconclusies uit het nieuwe PISA-onderzoek van de OESO	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister- president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de PISA-resultaten voor 2015 inzake wiskunde, wetenschappen en leesvaardigheid	33
ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoede- bestrijding, over de verplichting om dubbel glas te installeren in huurwoningen vanaf 2020	40
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een eventuele vermindering van het openbaarvervoeraanbod in Antwerpen wegens personeelstekort	
ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een mogelijke vermindering van het aanbod aan trams en bussen van De Lijn in Antwerpen wegens een tijdelijk personeelstekort	43
ACTUELE VRAAG van Caroline Bastiaens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verplichte reservatie voor toegankelijk openbaar vervoer bij De Lijn	48
ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebruik van isolatie en fixatie in de jeugdhulp	52
MOTIE van Stefaan Sintobin, Chris Janssens, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken, Guy D'haeseleer en Anke Van dermeersch tot besluit van het op 7 december 2016 in plenaire vergadering gehouden actualiteits- debat over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) – 1011 (2016-2017) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	56

Plenaire vergadering nr. 13 (2016-2017) – 7 december 2016	3
MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER	56
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	56
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	58
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	58

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.35 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Jan Durnez, Renaat Landuyt: ambtsverplichtingen;

Jo De Ro: familieverplichtingen;

Güler Turan, Tine van der Vloet: gezondheidsredenen.

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER**45 jaar Vlaams Parlement – 45 jaar Vlaamse autonomie**

De voorzitter: Dames en heren, dan ga ik nu over tot de toespraak naar aanleiding van 45 jaar Vlaams Parlement. Ik zal die aan het speekgestoelte houden. (*Applaus*)

Geachte dames en heren ministers, geachte collega-volksvertegenwoordigers, geachte aanwezigen, voor ons Vlaams Parlement is 7 december de dag bij uitstek om iets te vieren. Exact 45 jaar geleden, op dinsdag 7 december 1971, is namelijk de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap opgericht en voor het eerst in vergadering samengekomen. Er is weliswaar maar één lid die het 45 jaar lang heeft uitgehouden, zelfs langer, namelijk onze goede vriend en collega Herman De Croo. (*Applaus*)

Dat gebeurde onder het voorzitterschap van zijn oudste lid, Leo Elaut, lid van de Volksunie. Met veel plezier citeer ik hier een paar zinnen, die de heer Elaut tijdens die openingszitting gebruikte: "Dat wij hier opgeroepen werden, is een uitvloeisel van meer dan 100 jaar Vlaamse Beweging, waarvan men al meer dan eens beweerd heeft dat zij ten dode was opgeschreven, of een vals probleem is, maar die ondanks alles, haar historische evolutie voltrekt."

Welnu, 45 jaar later heb ik de eer om deze vergadering voor te zitten, als lid van de N-VA, de partij die het gedachtegoed van de Volksunie voor een gedeelte heeft overgenomen. Ook de minister-president van de huidige Vlaamse Regering behoort tot die Vlaams-nationale partij.

In 1971 kon men nog van toeval spreken dat het oudste lid van de vergadering een Vlaams-nationalist was. Het feit dat twee belangrijke posities hier nu toebehoren aan vertegenwoordigers van die partij, geeft aan hoezeer de Vlaamse kiezer zijn identiteit weerspiegeld wil zien in zijn parlement.

Nochtans is dat geen privilege voor die ene partij. Integendeel, dit parlement vormt een pluralistische afspiegeling van de Vlaamse maatschappij, met vertegenwoordigers aan mijn linker- en aan mijn rechterzijde.

Alle strekkingen en alle sociale lagen van de bevolking komen hier aan bod. Meer zelfs, ze moeten hier aan bod komen. Dat is a priori een wezenskenmerk van een democratisch parlement. Dat parlement heeft er in de voorbije 45 jaar altijd over gewaakt om de diversiteit alle eer aan te doen, welke de verhoudingen tussen de verschillende fracties ook waren.

In die 45 jaar heeft dit parlement nochtans drastische veranderingen door-gemaakt. Wie de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap uit 1971 vergelijkt met ons huidige Vlaams Parlement, zou geneigd zijn om van een ware omwenteling te spreken, een revolutie. Niets is minder waar. De omwenteling heeft zich tot dusver voltrokken volgens de wetten van de geleidelijkheid. Ik overloop samen met u een paar van de sleutelmomenten in die geschiedenis.

Zoals gezegd begon alles in 1971 met een prille vorm van culturele autonomie. Van bij dat begin opteerde Vlaanderen ervoor om gewest- en gemeenschaps-materies samen te behandelen in eenzelfde parlement. In de jaren 70 lag de klemtoon op decretaal werk rond taalgebruik en de culturele sector. In de jaren 80 leidde het werk van wat intussen was omgedoopt tot de 'Vlaamse Raad' naar de staatshervorming van 1988. Onderwijs en openbare werken werden toen regionale materies. Twee belangrijke beleidsdomeinen waren dat, en eigenlijk brachten zij de bal pas echt aan het rollen voor een versnelling in het proces naar meer autonomie van Vlaanderen.

In 1995, twee jaar na de Sint-Michielsakkoorden, volgde de eerste rechtstreekse verkiezing van een Vlaams Parlement, alweer een symbool voor de ontvoogding. Steeds meer bevoegdheden werden overgeheveld van het federale naar het regionale niveau, eerst via de vijfde staatshervorming van 2001-2002 en vooral door het Vlinderakkoord van 2011, dat leidde tot de recente zesde staats-hervorming. Die laatste zorgde voor een toename van het budget van de Vlaamse overheid met een nooit eerder geziene sprong van ruim 40 procent. Van circa 28 naar 40 miljard euro, een gevolg van de overheveling van zware posten als onder meer kinderbijslag en ouderenzorg.

Maar ons Vlaams Parlement won niet alleen aan financiële bevoegdheden en verantwoordelijkheden, het kreeg daardoor ook veel meer gewicht in de inter-nationale relaties. Door het principe van 'in foro interno, in foro externo' ontwikkelt Vlaanderen een eigen buitenlands beleid in materies als handel, onderwijs, milieu, infrastructuur, cultuur en welzijn. Het Vlaams Parlement is in geen enkel opzicht nog ondergeschikt aan zijn federale pendant. Dat was vroeger, ten tijde van het dubbelmandaat, wel anders.

De tijden zijn veranderd: Vlaanderen is op dit moment een volwaardige gesprekspartner voor elk buitenland, of dat nu staat is of regio. Dat is een cruciale vaststelling op een moment dat de Europese Unie naar een nieuw elan zoekt, naar een constellatie waarin volkeren en regio's op democratische wijze van ons continent opnieuw een slagkrachtige mondiale speler willen maken.

Daarmee zijn we aanbeland bij de toekomst: de toekomst van Europa, de toekomst van Vlaanderen, de toekomst van ons Vlaams Parlement. Welnu, bij elke staatshervorming zien we een grotere overdracht: eens een versnelling ingezet, accelereert ze alsmaar sneller.

Ik heb gezocht naar enige beeldspraak hiervoor en ik kwam uit bij een waterrad. Hoe meer water men in de schoepen giet, hoe sneller ze het rad doen draaien. Die vergelijking gaat niet volledig op, want de inhoud van de schoepen is gelimiteerd en het debiet van de rivier kan niet blijven aanzwellen. Bij de huidige evolutie past wel de theorie van het vliegwiel. Eens dat aan het draaien gaat, versnelt het zijn eigen omwenteling uit zichzelf.

Natuurlijk heeft ook een vliegwiel aan de bron brandstof nodig, in casu geld. Bij het bestuur via federalisme noemen we die brandstof 'eigen middelen en exclusieve bevoegdheden'. In het eigen model zijn die sinds 2014 fel toegenomen.

Toch leerde een studieweekend met collega's van CALRE, de organisatie van regionale parlementen, mij twee weken geleden dat er nog heel wat meer

stappen naar een autonoom Vlaams beleid gezet kunnen worden. Zo beheren de Catalanen hun eigen regionale spoorwegen en hebben ze een eigen brandweer. Zo beschikt het Duitse Bundesland Noordrijn-Westfalen – waar we vorige week nog op bezoek waren – onder meer over een eigen justitie en consumentenbescherming. Zo hebben de Basken hun eigen politie en een eigen fiscale autonomie. Er zijn dus nog tal van domeinen te bedenken waarin Vlaanderen zichzelf als autonome natie verder kan ontwikkelen. (*Applaus bij de N-VA*)

Die evolutie kan best versnellen als we inzetten op meer fiscale autonomie, zodat Vlaanderen minder afhankelijk wordt van dotaties van het federale niveau. Uit studies van onder meer doctor Geert Jennes, gastdocent micro-economie aan de KU Leuven, blijkt dat een regio die zich vooral laat spijzen door dotaties, minder dynamisch werkt dan een regio die haar eigen fiscaal beleid mag uitstippelen.

Op dat vlak doet bijvoorbeeld Schotland het erg goed. Sinds de Scotland Act van begin dit jaar heft de Schotse regionale overheid liefst 32 procent van alle belastingen die in Schotland geheven worden. De lokale, gemeentelijke overheden doen daar nog eens 8 procent bij. De Schotse overheden heffen dus in totaal 40 procent van de belastingen die in Schotland worden geheven. De rest van de belastingen, geheven op Schots grondgebied, komen op rekening van de Britse overheid. De Schotse overheden tekenen anderzijds voor 63 procent van de overheidsuitgaven in hun regio. Zo financiert Schotland zijn beleid uiteindelijk voor liefst bijna twee derde met eigen heffingen, tegenover iets meer dan een derde in het geval van Vlaanderen.

Dat zorgt voor een grotere interne dynamiek én controle. Regio's die leven van dotaties, zijn namelijk minder geneigd tot verantwoordelijkheid qua begrotingshygiëne. Fiscale onafhankelijkheid leidt tot gezondere begrotingen en tot gezondere relaties met naburige regio's. Die laatste zijn een *conditio sine qua non* als we in het Europa van de toekomst een rol willen spelen. We hebben gezonde relaties nodig met onze burens.

Op 11 juli van dit jaar hield ik al een pleidooi voor meer samenwerking met Nederland vanuit ons Vlaams Parlement. Op dezelfde manier is het wenselijk dat wij onze contacten met de Brusselse en Waalse gemeenschap intensifiëren, niet alleen op het hoogste niveau van onze parlementen, maar ook – en vooral – op het vlak van de commissies.

Zo leren we onze naaste burens beter kennen, en dat is geen overbodige luxe, zo heeft de opschudding rond de goedkeuring van de CETA-akkoorden ons recent nog geleerd. Als we pleiten voor meer regionale autonomie, dan moeten we evengoed begrip hebben voor een andere kijk op de zaken en op politieke besluitvorming in een andere regio, als die afwijkt van de onze. Het CETA-dossier heeft dat niet alleen duidelijk gemaakt aan ons, Vlaanderen, maar ook aan Europa.

Amper drie jaar geleden hoorden we een hooggeplaatste Europese leider nog vooruitblikken op een mogelijk Catalaans referendum voor onafhankelijkheid. Ik citeer: "Nieuwe onafhankelijke lidstaten zetten zich buiten de Europese Unie." Zo luidde het.

Intussen heeft de brexit die misprijzende houding helemaal onderuitgehaald. De drang naar autonomie binnen Europa is veel groter dan werd aangenomen – en ik zou zelfs durven zeggen 'nog altijd wordt aangenomen' – in sommige al te geïsoleerde en verheven cenakels van de Europese besluitvorming.

De wilsbeschikking van volkeren komt namelijk altijd vanuit de basis. Daarom zijn goede afspraken rond bevoegdheden tussen de verschillende niveaus onontbeerlijk. Een voorbeeld: bij buitenlandse missies doemt telkens weer een belangenconflict op tussen het federale en het gewestelijke niveau. Het federale niveau eist dan telkens het diplomatieke luik voor zich op, terwijl het

handelsaspect almaar duidelijker door de gewesten beheerd wordt. Wie de florissante exportstatistieken van Vlaanderen van de laatste jaren raadpleegt, komt evenwel tot de conclusie dat onze regio er alleen maar baat bij heeft om zichzelf te profileren en dus baat heeft bij eigen Vlaamse diplomatieke vertegenwoordigingen.

Dames en heren, beste collega's, velen onder jullie hebben het geluk nog jonger te zijn dan dit Vlaams Parlement. Ik niet, mijnheer De Croo. Ik heb wel het geluk dat ik in 1962 nog mee opstapte in een van de twee Marsen op Brussel voor Vlaamse gelijkberechtigting.

Ik heb heel veel zien veranderen in al die jaren, u ongetwijfeld ook. En daarmee kom ik terug bij een tweede citaat uit de openingstoespraak van Leo Elaut in 1971. Ik citeer: "Dames en heren, de geschiedenis zet nooit een stap achteruit, en alle tekenen wijzen erop dat een gebeurtenis zoals deze, die in het teken staat van cultureel federalisme, zich onder een nog krachtiger impuls en in een versneld tempo in al haar gevolgen zal laten voelen en intenser dan ooit zal voortzetten."

Profetische woorden waren dat, en ze zijn nog even geldig als toen. De evolutie naar steeds grotere Vlaamse autonomie valt niet te stuiten, integendeel. Het vliegwiel van Vlaanderen draait aanzienlijk sneller dan voorheen; het vraagt dan ook meer inspanningen om het onder controle te houden. Daarvoor rekenen we op de Vlaamse Regering, maar evenzeer op dit Vlaams Parlement, dat over vijf jaar een mijlpaal bereikt.

Dan vieren we inderdaad het tiende lustrum: het 50-jarig bestaan van deze instelling. In lang vervlogen tijden placht men een dergelijke verjaardag van een onafhankelijke staat te vieren met de bouw van majestueuze triomfbogen, die op zijn minst vijf jaar aan inspanningen vroegen.

De tijden zijn veranderd, en ook de traditie van ons Vlaams Parlement schuift andere prioriteiten naar voren. Een verjaardagsfeest op 7 december 2021 lijkt mij meer dan gepast voor een steeds autonomere, welvarende regio als de onze.

Maar zo'n feest moeten we verdienen. Het moet de apotheose worden van vijf nieuwe jaren van nuttig werk, in het belang van heel Vlaanderen en van al zijn bewoners. Laat ons dus daar onze schouders onder zetten, vijf jaar lang, om te beginnen deze namiddag.

Ik dank u voor uw aandacht. (*Applaus*)

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 60/10*)

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de CD&V-fractie zijn

in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid mevrouw Caroline Bastiaens als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Katrien Partyka en

in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn mevrouw Katrien Partyka als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Caroline Bastiaens.

**ACTUALITEITSDEBAT over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV)
– 1 (2016-2017)**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV).

Het debat is geopend.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, collega's, het parlement bestaat vandaag, dag op dag, 45 jaar, dat hebben we uitvoerig gevierd met een mooie toespraak van onze voorzitter.

Onze Vlaamse democratie bewijst dat ze ook met de lange termijn bezig is, dit actualiteitsdebat is daar een mooi voorbeeld van.

Vandaag wil ik vooral minister-president Bourgeois, minister Schauvliege en bij uitbreiding de volledige Vlaamse Regering feliciteren met het witboek BRV. In vergelijking met de afgelopen vijf jaar zijn de geesten enorm gerijpt. Files, negatieve effecten op het klimaat, toenemende kosten voor energiedistributie en overstromingen overtuigen ons elke dag van het feit dat we op een totaal andere manier met onze ruimte moeten omgaan in vergelijking met vijf jaar geleden. Zoals de minister-president zei: er is nood aan een nieuw normaal.

Het witboek BRV opent de poort naar dat nieuwe normaal, het legt de lat voldoende hoog en maakt komaf met regelneverij en het kiest voor visie in plaats van verrommeling.

Sinds de bekendmaking van ons witboek passeerde helaas veel onzin. De term betonstop speelde daar een niet onbelangrijke rol in. Wat een onzin, collega's, alsof er niet meer zal kunnen worden gebouwd. Namens onze fractie zeg ik hier luid en duidelijk: we gaan niemand zijn grondwaarde afnemen, we verplichten niemand om naar een stad te gaan wonen en we voeren geen bouwstop in.

Wat wel voorligt, is een ambitieuze visie die nu op het terrein wordt uitgewerkt. Voortaan zullen we efficiënter omgaan met ruimte, zullen we meer inzetten op herbenutting, zullen we gaan voor verdichting en zal het bijkomende ruimtebeslag worden afgebouwd. Het is niet zo dat er vanaf 2040 niet meer zal kunnen worden gebouwd.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik zie u niet zo goed zitten door die plant naast de spreker op het spreekgestoelte, maar ik veronderstel dat dat geen bezwaar is, ook van uw kant niet.

Mijnheer Ronse, u hebt gelijk dat het debat de afgelopen dagen een beetje werd vergiftigd door voortdurend, zowel in de media als in de politiek, de term betonstop te lanceren of te gebruiken in die zin dat er niet meer gebouwd zou mogen worden. Vandaar dat het maatschappelijk debat op het scherp van de snee werd gevoerd en dat er bij heel wat burgers in Vlaanderen ongerustheid en zelfs paniek is bij mensen die een stukje grond hebben op het platteland.

Ik ben het ermee eens dat dit witboek een langetermijnvisie is en dat zo'n visie inderdaad moet worden ontwikkeld. Alle fracties in dit parlement zijn het grotendeels eens met de uitgangspunten van dit witboek, namelijk dat er verstandig moet worden omgegaan met de beperkte ruimte in Vlaanderen. Dit witboek geeft echter op geen enkele manier concrete invulling over hoe het er in de toekomst aan toe zal

gaan. En dat is net het discussiepunt in het maatschappelijk debat met de bezorgde burger: wat zal er gebeuren met mijn stukje grond?

U zegt dat er nog wel gebouwd zal mogen worden, maar er zit in dat witboek geen enkele garantie, er zit geen enkele wettelijke bepaling in. U hebt het over afschaffing van regelneverij. Ik denk dat het om een grote omslag zal gaan en dat er een grote verantwoordelijkheid in zal liggen om inderdaad de regels aan te passen. Daar ligt volgens mij een heel groot probleem voor de Vlaamse Regering.

Axel Ronse (N-VA): Collega Sintobin, dank u wel, het doet me plezier dat ook uw fractie de uitgangspunten van dit witboek steunt, een witboek dat trouwens zeer concreet is in zijn ambitie. Er zijn 70.000 hectare bestemde terreinen in Vlaanderen die nog open liggen en waarvan het witboek duidelijk stelt dat we daar maximaal 25.000 hectare van gaan invullen. Het witboek zegt dat we gaan inzetten op verhandelbare bouwrechten. Het witboek zegt dat we oudere voorschriften – ik kom daar straks nog op terug – gaan aanpassen in overleg met de lokale besturen. Het witboek zegt ook zeer duidelijk dat we gaan inzetten op reconversie van wat leegstaat en vandaag nog niet ontwikkeld is. Dus, collega, als u het zo eens bent met die doelstellingen, dan ga ik er ook van uit dat u de hele uitwerking ervan zult steunen. Dit is een witboek, nog geen Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, dat ook een openbaar onderzoek zal ondergaan.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik ga akkoord dat dit een witboek is en dat er een verdere, concrete uitwerking van moet komen. Maar we zitten hier met een actualiteitsdebat, een debat dat perfect kon worden gehouden in de commissie. Ik begrijp wel waarom CD&V dit debat heeft aangevraagd, namelijk om de minister 'in the picture' te zetten omdat de N-VA en de minister-president de afgelopen dagen met de eer zijn gaan lopen.

Wat betreft uw verdere bedrijfsontwikkeling en dergelijke, stel ik bijvoorbeeld vast dat dit witboek het over de toekomst heeft, maar we moeten ook over het heden durven spreken. Gisteren werd er in de commissie opnieuw een open oorlog uitgevochten tussen enerzijds minister Schauvliege en anderzijds uw collega de heer Vandaele. Dan vraag ik mij af hoe het er in de toekomst aan toe zal gaan, want daar ging het nog niet alleen over bedrijfsontwikkeling maar gewoon over het neerplanten van een aantal kantoren.

Axel Ronse (N-VA): Collega Sintobin, het is niet omdat de Vlaamse Regering het unaniem eens is over het feit dat ons ruimtebeslag naar beneden moet, en het is niet omdat de Vlaamse Regering het unaniem eens is over het feit dat er nog maximum 24.600 hectare aan ruimtebeslag bij mag komen, dat we het niet oneens kunnen zijn over bescherming van bijvoorbeeld poldergraslanden en over bijvoorbeeld de aanpak van een aantal andere zaken in het kader van ruimtelijke planning. We zijn het, voor alle duidelijkheid, hier steevast over eens. Ik denk dat het historisch is en dat het nog nooit gebeurd is dat een Vlaamse Regering zo een duidelijke visie en beslissing heeft voorgelegd.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Ik heb twee opmerkingen voor de heer Sintobin. Ik citeer hem: 'We organiseren hier een debat zonder te beschikken over enig document.' Dat beklag deed u op 25 mei 2016. Ik vind het raar dat u hier nu zegt: 'Waarover zijn we hier nu aan het debatteren?' Het document is er nu, dus u zou moeten applaudiseren omdat hier een debat wordt gevoerd.

Vandaag zeggen dat hier een volledig plan moet zijn met alle maatregelen en alle toeters en bellen erbij, dat zou natuurlijk totaal ondemocratisch zijn. We werken stap voor stap. Vandaag ligt hier een witboek. Het komende jaar zal heel belangrijk zijn. Er zal een openbaar onderzoek worden georganiseerd door alle

gemeentebesturen, waardoor elke Vlaming hier inspraak in kan hebben en waar alle gemeentebesturen en alle provinciebesturen inspraak in krijgen. Als we daarna landen met een definitief Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, dan is het tijd om samen te gaan nadenken over en te werken aan de maatregelen die ons uiteindelijk tot het doel brengen dat in dit Beleidsplan Ruimte Vlaanderen staat. *(Applaus bij CD&V)*

Axel Ronse (N-VA): Collega's, nogmaals, door onze fractie worden drie zaken zeer duidelijk gesteld: we gaan niemand grondwaarde afpakken, we verplichten niemand om in de stad te gaan wonen en we voeren geen bouwstop in. We zullen inzetten op verdichting en op hergebruik van ruimte, en het concept van verhandelbare bouwrechten, waar een studie over lopende is, is cruciaal.

Wie bouwrechten heeft op plaatsen waar bouwen niet langer aangewezen is, zal die kunnen inruilen voor bouwrechten op plaatsen waar bouwen wel aangewezen is.

Minister, voor onze fractie is de drive van lokale besturen wezenlijk. Lokale besturen kunnen voorschriften aanpassen zodat meersgezinswoningen en andere maatregelen die bijdragen tot verdichting, mogelijk zijn. De Confederatie Bouw staat te trappelen om dit witboek in de praktijk om te zetten, maar wees terecht op het feit dat regelgeving en voorschriften moeten worden vernieuwd. Vlaamse ontwikkelaars en architecten staan klaar, zijn creatief en voluntaristisch, maar mogen niet botsen op stugge voorschriften. Er zijn vandaag trouwens al goede voorbeelden gekend. Kijk maar naar de vele stadskankers die worden aangepakt.

Het nieuwe normaal, collega's, is een verantwoordelijkheid van ieder van ons: overheid, burgers, ontwikkelaars, bedrijven. Een zeer belangrijke rol is daarbij weggelegd voor de lokale besturen. Mijn eigen stad Kortrijk heeft alvast als eerste aangekondigd zich volledig in te schrijven in het witboek.

Collega's, de Vlaamse Regering heeft de ruimtelijke ordening grondig hervormd. Dankzij de omgevingsvergunning worden vergunningsaanvragen aan slechts één openbaar onderzoek onderworpen, plan-MER- (milieueffectenrapport) en RUP-procedures (ruimtelijke uitvoeringsplan) worden geïntegreerd, het decreet Integrale Handelsvestiging laat lokale besturen toe om via ruimtelijke voorschriften een handelsbeleid die naam waardig te voeren, en vorige week nog keurde het Vlaams Parlement een decreet goed dat beroepen tegen bouw- en milieuvergunningen sterk vereenvoudigt.

Collega's, ik weet wel dat ruimtelijke ordening technisch is. Maar als we slimmer gebruik maken van ruimte, als we woningen en kavels eenvoudig kunnen opsplitsen, als we verlaten sites kunnen omvormen tot aangename buurten, dan is het witboek voor onze fractie geslaagd. De krijtlijnen zijn er, de politieke wil is er. Nu moet er werk gemaakt worden van de concrete uitvoering. Ik dank u. *(Applaus bij de meerderheid)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik wil nog even reageren op collega Ceyssens.

U hebt gelijk, mijnheer Ceyssens, dat de concrete uitwerking van het witboek nog moet komen in de komende maanden en jaren. Maar ik zou van de fracties ook wel een aantal concrete antwoorden willen krijgen op concrete vragen vanuit onze fractie.

Er is heel wat discussie in de plattelandsgemeenten. En er zitten hier toch een aantal burgemeesters van plattelandsgemeenten. Gemeenten zijn afhankelijk van de inkomsten, en de inkomsten zijn afhankelijk van het aantal inwoners dat in een gemeente woont. Daardoor is er die commotie geweest. Maar wij hebben niet voor die commotie gezorgd door over een betonstop en een herziening van

het kadastraal inkomen (ki) te spreken. Wat denkt u over een totale herziening van het ki, mijnheer Ronse? Moeten we daar iets mee doen? Of blijft u van die doos van Pandora af?

Plattelandsgemeenten die minder inkomsten hebben, moeten natuurlijk op een of andere manier gecompenseerd worden door de overheid. Is uw fractie van mening dat in dit geval de Vlaamse overheid de plattelandsgemeenten beter en meer moet ondersteunen?

Axel Ronse (N-VA): Collega Sintobin, ik heb hier het witboek BRV bij me. Ik zal het meteen aan u overhandigen. Er staat daar niets in over de punten die u hebt aangehaald. Daar staat wel veel meer inspirerends in. Ik hoop dat u het leest – u bent de laatste spreker, denk ik – zodat we dan met u over het witboek kunnen debatteren.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik heb twee concrete vragen gesteld, voorzitter.

De voorzitter: Het gaat over het witboek, mijnheer Sintobin. Als hij zegt dat het er niet in staat, zal hij dus niet antwoorden. Daar kan ik niets aan doen.

De heer Tobback heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Dat is toch geen debat? De vragen uit de weg gaan, ja. *(Opmerkingen van Axel Ronse)*

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, ik heb mijn betoog uitgeschreven. Dat is niet mijn gewoonte, maar het was mijn bedoeling om constructief te zijn. En in moeilijke omstandigheden heeft een mens een geheugensteuntje nodig. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ik wil eerst iets rechtzetten. Er wordt al eens gedacht dat het vervelend moet zijn voor de oppositie als er goede dingen gedaan worden. Dat is natuurlijk een spijtig misverstand. Zeker in deze legislatuur bestaat de oppositie immers bijna uitsluitend uit welwillende en constructieve politici.

Minister Homans, minister Tommelein en collega's van de meerderheid, ik heb geen enkele moeite om hier namens de sp.a-fractie te zeggen dat het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen een goede beslissing zou kunnen zijn. Ik zeg 'zou kunnen', want het is natuurlijk geen beslissing, het is een witboek, maar als u het meent, zou het een keerpunt kunnen zijn in het rommeltje dat we in Vlaanderen in het verleden van ruimtelijke ordening hebben gemaakt. Ik zeg niet toevallig 'we'.

Eigenlijk dient ruimtelijke ordening maar een paar simpele antwoorden te geven op simpele vragen. Mensen willen betaalbaar wonen, ze willen een leefbare omgeving met ruimte om zich te ontspannen, om zich te verplaatsen of om iets te ondernemen. Eigenlijk is het alleen maar dat.

Alleen hebben we in Vlaanderen een aloude methode om dat waar te maken. Dat was door de markt te overspoelen met een overaanbod aan gronden, waardoor de prijzen liefst laag bleven en iedereen aan zijn trekken kwam. Alleen op het vlak van de prijzen heeft dat minstens voor een tijd gewerkt, maar voor de rest heeft het geleid tot een ruimtelijke soep die in de wereld zijn gelijke niet kent en die als erfenis voor komende generaties eigenlijk een pure schande is.

Het is de verdienste van het BRV dat het erkent dat die methode op zijn einde is gekomen, dat het tijd is om daarmee te stoppen, in de eerste plaats om de eenvoudige reden dat de grond die we daarvoor kunnen gebruiken, op is, en als die er wel nog is, vaak afgelegen, slecht gelegen, onaantrekkelijk, onveilig of

onbereikbaar is, omdat het gevoerde beleid tot nu toe heeft geleid tot een collateral damage in de vorm van verkeersellende, wateroverlast, dure gemeenschapsvoorzieningen en gezondheidsproblemen – allemaal problemen die alleen maar kunnen worden opgelost met royaal besteed belastinggeld, overkappingen, overstromingsbestrijding enzovoort –, omdat het bovendien vandaag maar al te duidelijk is dat die versnippering ons belet om een aantal opportuniteiten te grijpen. Lintbebouwing is zowel voor warmtenetten als voor de inplanting van windmolens compleet nefast. Ik ben blij dat ook u dat begrijpt. Ik hoop dat uw partij daar met evenveel vuur voor gaat.

Als we naar de realiteit kijken, dan hebben burgers dat vandaag al een hele tijd begrepen, want heel wat jonge en oude gezinnen gaan liever niet meer wonen in een verkaveling op een natte wei ver van alle voorzieningen, ver van de dichtstbijzijnde kern en alleen bereikbaar voor wie bereid is er zeven dagen op zeven verkeersellende bij te nemen. Die tijd is voorbij. Mensen willen iets anders, als ze ten minste de keuze hebben.

Daar begint natuurlijk het probleem met het misschien iets minder constructieve deel van mijn tussenkomst. Uw job is niet af met het opstellen van een beleidsvisie, die begint daar pas mee.

Mijnheer Ronse, het BRV bevat inderdaad mooie principes en woorden. Zeker de collega's van CD&V, die dit debat heel graag wilden, weten beter dan wie ook dat het woord zonder de werken, dood is, en dat het om gered te zijn niet volstaat om uw weesgegrootjes op te zeggen, maar dat de overtuiging ook moet blijken uit uw daden. Daadkracht zult u nodig hebben als u dit wilt waarmaken. Die zult u nodig hebben om te voorkomen dat speculanten opnieuw mee aan het stuur gaan zitten van de ruimtelijke ontwikkeling in Vlaanderen, zoals dat al te vaak het geval is geweest.

De doelstelling voor de betonstop of hoe u dat ook noemt, betekent dat er meer dan 20.000 hectare ingekleurd bestemd gebied voor harde bestemmingen niet zal kunnen worden ontwikkeld. U zult dus een instrument nodig hebben – als u dat beslist, is het een terechte beslissing – om te beslissen waar wat wel en niet kan. Dan heb ik het nog niet over de 100.000 hectare landbouwgrond die officieel landbouw als bestemming heeft, maar die daar niet voor gebruikt wordt. Vaak wordt dat in afwachting van de kans op een lucratieve bestemmingswijziging niet voor landbouw gebruikt – terwijl u er aan de andere kant maar niet in slaagt om de luttele paar duizend hectaren beloofde bestemmingen voor groen- en bosgebied te realiseren.

Met andere woorden, ik hoor de woorden, maar ik zie vandaag in elk geval geen daden. Dat instrument is er niet. Als u geen instrument kunt bieden dat het algemeen belang laat primeren – bijvoorbeeld betaalbare huisvesting – op gelobby achter de schermen, dan zullen dit inderdaad woorden blijven.

Minister van Binnenlands Bestuur, als u niet de middelen geeft aan de lokale besturen om de grote taak die ze krijgen, in te vullen, dan zal dat niet lukken. U zult ze in de juiste richting moeten sturen, onder meer door ervoor te zorgen dat de incentives om samen te werken groter zijn dan die om elkaar tegen te werken zoals vandaag gebeurt, door de lasten van bepaalde voorzieningen door te schuiven, en de lusten in de vorm van welgestelde belastingbetalers in de eigen gemeente te hebben aan de andere kant. Dat gebeurt vandaag.

Het BRV stelt terecht dat we die discussie moeten overstijgen, dat we besturen van naburige gemeenten moeten doen samenwerken aan een gedeelde visie. Vandaag zien we dat de zeldzame gemeenten die besluiten tot een fusie dat dikwijls doen omdat ze daarmee uit de greep van de stad kunnen blijven, zelfs

als die stad het vriendelijke Genk is, mijnheer Ceyssens. Dat belooft niet veel goeds wat betreft die ambities.

Hoe absurd is het, dat we in een land of in een regio – het is nog altijd een regio, voorzitter – die noch echt grote steden noch echt platteland kent, ons als bestuurders bezighouden met aan de burgers uit te leggen dat we de stad en het platteland uit elkaar moeten houden en ruzie moeten laten maken. Hoe dwaas is dat? Als we er niet in slagen om dat te overstijgen en tot een gedeelde fusie te komen, zal dit witboek een loos woord en een leeg blad blijven.

U zult als Vlaamse Regering misschien zelf wat consequenter willen zijn. Het is natuurlijk niet genoeg dat u zegt dat u voortaan zult streven om wonen en werken te verenigen en te plaatsen op locaties die goed ontsloten zijn door collectief vervoer, als u zelf niet in dat vervoer voorziet.

Ik las vanmorgen in De Standaard dat er 8 miljoen minder ritten gereden zijn voor De Lijn tussen januari en september van dit jaar. Tegelijk maakt u een witboek dat zegt dat we meer moeten gaan wonen en werken langs assen van collectief vervoer. Aan de ene kant moet het, aan de andere kant schraapt u het. Blijkbaar waren de bussen die minister Weyts geschraapt heeft, toch niet zo leeg.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, collega's, mijnheer Tobback, ik begrijp niet wat u onder het woord 'constructief' verstaat, maar uw betoog vind ik niet zo constructief.

Wat is dit witboek? We moeten teruggaan naar de kern van de zaak. Dit witboek is de strategische visie die de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd. Dit is geen bijbel, geen wettekst, dat zal nu allemaal in de volgende stappen moeten komen.

Dit witboek borduurt verder op het groenboek. Dat groenboek waar u zelf aan hebt meegeschreven en dat als inspiratiebron diende om te komen tot dit witboek en om straks te komen tot een Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

U zegt: eindelijk is iedereen wakker geworden, eindelijk wil iedereen weg uit de verkaveling en wil iedereen in de stad wonen. Dat is helemaal niet waar, mijnheer Tobback. Ik kom uit Limburg, dat weet u wellicht, en ik moet zeggen, de persberichten van de voorbije weken hebben inderdaad bij heel wat mensen voor paniek gezorgd en zorgen teweeggebracht. Dat is waar we nu opnieuw aan willen werken.

We hebben nu een strategische visie en een plan. Dat plan wordt door de voltallige Vlaamse Regering gedragen en ik denk ook door iedereen hier in het Vlaams Parlement. Ons ruimtelijk rendement moet omhoog. Onze inname van ruimte moet omlaag. Daar zijn we het wel allemaal over eens. Het is nu een zaak om daar straks allemaal met de juiste instrumenten werk van te maken. Ik hoop dat u daar op een constructieve wijze, maar dan in de echte betekenis van het woord, aan wilt meewerken.

Bruno Tobback (sp.a): Collega, ik ben het niet die – als er al paniek zou zijn en ik vind dat dat heel goed meevalt – paniek heb gecreëerd. Ik heb dat witboek niet geproduceerd of gepubliceerd. Ik ben aan het zeggen dat ik het grotendeels eens ben met de inhoud, als u constructiviteit wilt.

Ik stel alleen maar vast dat u het aan de ene kant mee goedkeurt in de regering en het aan de andere kant in de praktijk niet uitvoert.

Misschien zou u heel wat van die ongerustheid wegnemen bij de mensen als u de daad bij het woord zou voegen en tonen wat het betekent. Misschien moet u

tonen welke instrumenten u zult hebben om bijvoorbeeld eigendomsrechten te garanderen, want dat moet gebeuren. Misschien moet u tonen welke instrumenten u echt in de praktijk brengt om geconcentreerder en verdichter te wonen, en dat wil niet zeggen: allemaal in de stad. Dat gaat u van mij nooit horen, dat heb ik nooit gezegd. Ik stel alleen maar vast dat er inderdaad steeds meer vraag is, en dat het geen toeval is dat de prijzen in de stad sneller stijgen dan buiten de stad. U bent een liberaal, u zou moeten begrijpen dat dat de wet van vraag en aanbod is, dat er meer op de ene dan op de andere plaats willen wonen.

Vandaag dwingen we heel wat mensen – doordat de instrumenten voor betaalbaar wonen in de stad ontbreken – om daar te gaan wonen waar ze – alle bedrijfswagens ten spijt – veel meer van hun tijd besteden aan rondrijden met zichzelf en met de kinderen dan ze graag zouden willen.

Ze vinden de levenskwaliteit die zij zoeken immers niet voor een betaalbare prijs, daar waar zij eigenlijk zouden willen wonen.

Als u dus de principes van dit witboek wilt waarmaken, dan zal – en in die zin ben ik zeer constructief – de sp.a daar heel graag aan meewerken. Ik zeg alleen maar dat er nog zeer veel staties zullen moeten worden gepasseerd vooraleer het woord in dit BRV ook realiteit kan worden. Als dat gebeurt, zullen we misschien eindelijk de stap kunnen zetten naar een ruimtelijk beleid dat de belangen van iedereen op een eerlijke en duurzame manier afweegt. Dan zullen we de kleine dorpspolitiek, die ook in steden wordt gevoerd, eindelijk achter ons kunnen laten. Dan kan dit BRV inderdaad een kans zijn om de zaken ten goede te veranderen en de last van het verleden van ons af te schudden.

Als u die kans wilt grijpen, zullen we daar graag aan meehelpen. Als u het al wilt nuanceren voor u goed en wel begint, of als u alleen maar loze principes wilt debiteren en in de praktijk precies het omgekeerde gaat doen, verder de speculatie vrij spel geven, verder maken dat Vlamingen in Vlaanderen in steeds slechtere omstandigheden en met steeds moeilijker vervoer moeten leven, dan zult u daar niet met een weesgegroetje vanaf komen, want dan zullen wij daarin onze rol van oppositie heel hard blijven spelen. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Mijnheer Tobback, wat mobiliteit en openbaar vervoer betreft, bent u wél goed in het zaaien van paniek en van nodeloze ongerustheid. De socialisten blijven dat maar doen. Als socialist hebt u één voordeel: u weet heel goed hoe de aantallen reizigers worden geteld.

U bent een socialist. Ja? U moet de tabellen erbij nemen. Ik heb ze hier liggen. U weet perfect dat het aantal abonnementen is gestegen met 2,85 procent. U weet perfect dat het aantal biljettenkaarten is gestegen met 2,51 procent. U weet ook perfect – of u zou het moeten weten, uw collega's in uw fractie kunnen u dat vertellen – dat het enkel is door de derde-betalerabonnementen, dat zijn de gratis abonnementen, min 56 procent, dat ook de cijfers nu dalen. Dat weet u. U weet ook hoe die geteld werden. Je kreeg in het verleden een sinterklaascadeautje van een socialistische burgemeester, een gratis abonnement. Dan werd je meegeteld voor bijna honderd ritten, die je geacht werd te maken per maand. Als het aantal gratis abonnementen daalt, daalt ook het aantal fictieve reizigers. Die gaan eruit.

Wat wél telt – en dat is voor mij veel belangrijker dan die fictieve cijfers – is het onderzoek naar het verplaatsingsgedrag. Daaruit blijkt dat voor de eerste keer, onder het beleid van een Vlaams-nationalistisch minister, het aandeel van het openbaar vervoer in het totale verplaatsingsgedrag van de Vlaming stijgt met 0,5 procent. Dat is wat telt. Stop dus met die bangmakerij en de onwaarheden die u hier vertelt over het aantal reizigers van De Lijn. (*Applaus bij de N-VA*)

Bruno Tobback (sp·a): Mevrouw De Ridder, ik verontschuldig mij dat ik in mijn toespraak slechts de cijfers heb geciteerd die ik in de krant heb gelezen: 8 miljoen verplaatsingen. Ik had uitgebreider moeten zijn. Ik had ook moeten wijzen op iets wat uw verhaal een beetje nuanceert: bijvoorbeeld dat de daling groter is in de provincie West-Vlaanderen dan in de provincie Oost-Vlaanderen. Bij mijn weten wonen er niet meer gepensioneerden in West-Vlaanderen dan in Oost-Vlaanderen. Integendeel zelfs. Dat betekent simpelweg dat dit te wijten is aan het feit dat men een aantal buslijnen geschrapt heeft. Men heeft keer op keer beweerd dat het allemaal lege bussen waren, die dus konden worden afgeschaft. Maar in de praktijk zat daar toch blijkbaar redelijk wat volk op, dat vandaag gedwongen is om de auto te nemen.

Mevrouw De Ridder, proficiat met uw stijging van het aandeel. Nog eens: ik ben niet beschaamd om goede dingen mee te bevestigen. Als ze goed zijn, zijn ze goed. Maar met wat u nu aan het doen bent, bent u het aanbod niet aan het versterken. U bent het aanbod niet aan het uitbreiden. En dus bent u een holle, lege doos aan het maken van de bewering dat u het wonen langs openbaarvervoerassen gaat stimuleren. Het is het een of het ander. U kunt niet met een uitgestreken gezicht het ene zeggen met de ene hand, en met de ander hand het andere doen.

Mevrouw De Ridder, dan zwijg ik nog – want de twee hangen evengoed aan elkaar – over wat u op het federale vlak aan het doen bent. Uit de cijfers van de NMBS blijkt dat u ook daar, allemaal samen... *(Opmerkingen van Matthias Diependaele)*

Maakt u geen deel uit van de Federale Regering, mijnheer Diependaele? Alleen de Vlaamse Regering telt voor u? Bij mijn weten zit u daarin. Het is een beetje te gemakkelijk om te zeggen dat we naar deze hand moeten kijken en niet naar de andere. Ik weet niet of het in de Bijbel staat, dat van de twee gezichten, maar u hebt blijkbaar naargelang het u uitkomt, een statistiek voor alles wat goed uitkomt, en een waar u niets mee te maken hebt voor het andere.

Het is een beetje zoals de voorzitter. Voorzitter, ik moet erop wijzen dat ons daarstraks, toen u aan het zeggen was wat er allemaal was gebeurd in de mooie geschiedenis van het Vlaams Parlement, spontaan de opwelling bekreep dat al die dingen eigenlijk zijn goedgekeurd tegen de Volksunie en haar opvolger in de politiek in. Dat is een beetje hetzelfde.

De voorzitter: Ik mag me niet mengen in het debat.

Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Ik kan veel verdragen, maar niet dat u hier je reinste nonsens staat te verkondigen. U zegt enerzijds dat dit wordt afgebouwd, dat er minder reizigers zijn, en anderzijds feliciteert u de regering omdat dit met een halve procent toeneemt. U kunt niet de twee beweren: het is het ene of het andere. Ik hecht meer belang aan een bevraging bij de Vlaming waaruit blijkt dat het aandeel van het openbaar vervoer met een halve procent stijgt dan aan uw gratisverhaaltje en uw nattevingertellingen, waarbij de aantallen werden opgeklopt met fictieve reizigers om te komen tot betere aantallen.

Nog een laatste zaak wat de afbouw van aanbod betreft: er wordt nu meer geïnvesteerd dan ooit. In 2017 wordt er 50 miljoen euro meer aan openbaar vervoer besteed dan eind vorige legislatuur het geval was, en dat is investeren in infrastructuur, maar ook in mensen. *(Applaus bij de N-VA)*

Bruno Tobback (sp·a): Mevrouw De Ridder, het is niet het ene of het andere. 8 miljoen ritten minder.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Mijnheer Tobback, ik wil u er gewoon even op wijzen dat uw redenering met betrekking tot de verkoop en de prijzen van bouwgronden niet zo lineair is als u zou denken. In het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen heeft men in het verleden immers reeds een opdeling gemaakt tussen enerzijds de stedelijke gebieden en anderzijds het buitengebied, met een algemene verdeling van 60/40 op Vlaams niveau. Vandaag zijn er heel wat kleine, landelijke dorpen waar er gewoon geen aanbod van bouwgrond is. De vergelijking van de prijzen is in dezen dus niet zo relevant. Als men vandaag als bewoner van het platteland een huis wil, dan moet men zich richten op die stedelijke gebieden, dan moet men zich richten op die verkavelingen die binnen de stedelijke gebieden gelegen zijn. Dat is vandaag gewoon de realiteit. Dat was even gewoon wat achtergrond voor u.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, het overkomt me niet zo vaak dat ik akkoord ga met collega Tobback, en het is ook niet echt van harte, maar toch. *(Gelach)*

Ik weet wel dat we wat het openbaar vervoer betreft alleen bevoegd zijn voor De Lijn, en ik ga ook niet debatteren over de cijfers waarover hier wordt geredetwist, maar openbaar vervoer is niet alleen De Lijn, maar ook de NMBS. Inderdaad, mijnheer Tobback, vanmorgen konden we nog lezen in de krant dat vorig jaar alleen al 36.000 treinritten werden afgeschaft. Dagelijks moeten we meemaken dat de treinen met vertraging rijden, of helemaal niet rijden. Ik ga akkoord met het punt van het doen verhuizen van mensen naar plaatsen waar ze beter openbaar vervoer hebben, maar dan moeten we er ook voor zorgen dat dat openbaar vervoer er is, en dat is niet alleen aan de Vlaamse Regering, maar ook aan de Federale Regering, en bij mijn weten zijn dat identiek dezelfde partijen.

Bruno Tobback (sp.a): Voor de duidelijkheid, ik ga daar al even node mee akkoord. *(Opmerkingen)*

Nu gaat u te ver.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Mijnheer Tobback, u zegt geen onrust te hebben gezaaid en prompt daarop begint u onrust te zaaien door te insinueren dat al die maatregelen die nodig zijn, er wel niet zullen komen. Ik vind dat 'straffe toebak'. Mochten we nu hier vandaag al een plan hebben voorliggen met alle maatregelen en alle instrumenten, dan vraag ik me af hoeveel minuten het zou duren voor u een tweet zou versturen waarin zou staan dat dit volledig ondemocratisch is, en u zou nog gelijk hebben ook.

Mijnheer Tobback, voor een schip zonder haven is geen enkele wind de juiste. Ik denk dat dat de verdienste is van dit BRV, dat we de richting hebben bepaald, dat we nu naar de Vlaming toestappen zodat die zich daarover kan uitspreken. Als we weten dat dit definitief de juiste richting is, dan ontwikkelen we de instrumenten en dan doen we dat allemaal samen. *(Applaus bij CD&V)*

Bruno Tobback (sp.a): Collega Ceyssens, ik kan u geruststellen over één ding: die tweet, dat zou heel lang duren. Ik tweet niet.

Lode Ceyssens (CD&V): U laat uw partijgenoten tweeten.

Bruno Tobback (sp.a): Zelfs dat niet. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

Neen, die zeker niet. *(Gelach)*

Ik zou misschien een aantal van uw maatregelen hebben gekritiseerd, want uiteindelijk is een parlement een plaats waar je dingen tegen het licht kunnen houden en met elkaar van mening kunt verschillen, maar ik zou het op zich veel constructiever hebben gevonden indien u al een begin zou hebben gemaakt met het in de praktijk brengen van de principes die u nu met veel vuur verdedigt, waarbij ik blij ben dat u ze verdedigt.

En dat is niet wat ik vandaag zie. Ik heb maar een willekeurig aantal voorbeelden uit het recente verleden genomen. Ik kan een hele waslijst maken. We gaan dat trouwens in de commissie ook wel doen. Maar waar ik vooral op heb willen wijzen, is dat de hinderpalen om deze visie in de praktijk te brengen, nog zeer groot zijn. Ze liggen op het niveau van de Federale Regering, op het niveau van de Vlaamse Regering met al haar bevoegdheden, op het vlak van, bijvoorbeeld, de provincies, die inzake het uitreiken van vergunningen nog heel wat gekke dingen doen, waar we de afgelopen maanden ook al vaak op hebben moeten wijzen. Ze liggen ook op het vlak van de gemeenten, waar het nog altijd een feit is dat het bestuurskader en het financieel kader eigenlijk aanzetten om dingen te doen die niet altijd even verstandig zijn. En het feit dat het probleem dat planschade door de ene moet worden betaald en planbaten door de andere geïnd, is ook nog altijd niet opgelost. Bij mijn weten zijn al die zaken zelfs in het BRV, met zijn visie, geen melding waard als potentieel probleem.

Ik mag hopen – en dat is een constructieve hoop – dat u niet een lege doos met holle slogans, ook al zijn het hele mooie slogans en is het een hele mooie doos, hebt geproduceerd, dat u zich ook bewust bent van wat dat betekent, en dat u bereid bent dat aan de burgers uit te leggen, en daar een win-winsituatie van te maken. Want hier kunnen heel wat mensen beter van worden, veel meer dan vandaag het geval is bij ruimtelijke ordening, en dat u ook weet wat daar-teenover moet staan.

En we zullen in de komende weken en maanden in het kader van het openbaar onderzoek, maar ook daarna, die instrumenten en die discussiepunten keer op keer op tafel leggen in de commissie. En niet om paniek te zaaien, maar om te tonen wat de mogelijkheden en opportuniteiten zijn voor duurzame ontwikkeling, voor duurzame energie, voor betaalbare woningen. Want die mogelijkheden zijn er als men dit wil uitvoeren. Maar als u dit echt wilt uitvoeren, dan is er verdorie nog heel veel werk aan de winkel. En daar willen we graag aan meewerken.

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer Tobback, uit uw tussenkomst maak ik toch vooral op dat u het eens bent met alles. Ik hoor ook dat u zegt dat de zaken niet zijn uitgetest. Ik wil gewoon wijzen op de twaalf proefregio's van het afgelopen jaar. Daar is heel wat uitgetest en daar is heel wat uit gekomen. Gemeenten, burgers, ontwikkelaars, architecten, intercommunales werden daarbij betrokken. Daar is heel wat interessante informatie uit gehaald. In de commissie, waar u ook deel van uitmaakt, gaan we daarmee het volgende jaar aan de slag. Daar zullen die instrumenten verder worden uitgewerkt.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, collega's, vandaag blaast het Vlaams Parlement 45 kaarsjes uit. Bij zo'n verjaardag hoort een cadeau. En welk mooier cadeau kon vandaag worden geschonken dan dit beleidsplan, dat de open ruimte van Vlaanderen zal beschermen, zonder dat het Vlaanderen zal fnuiken in zijn verdere ontwikkeling? Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is dat cadeau, waarvoor dank, mevrouw de minister en de voltallige Vlaamse Regering.

Laat me toch toe om een klein minpunt te formuleren bij dat cadeau. En dat is het etiket dat erop kleeft. Iemand heeft op dit cadeau het etiket met daarop de naam 'betonstop' gekleefd. En dat is niet het juiste woord voor dit plan. Tot mijn

ontzetting hoorde ik trouwens deze morgen op de radio dat 'betonstop' genomineerd is als een van de tien woorden om 'woord van het jaar' te worden. Ik doe bij dezen een oproep aan alle collega's en jonge ouders om voor 'samsonseks' te stemmen, zodat het niet 'betonstop' wordt. *(Gelach)*

Wat is het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen dan wel? Dit plan zal ervoor zorgen dat onze kleinkinderen en, voorzitter, uw achterkleinkinderen ook nog zullen weten wat open ruimte is. Dat ze daarvoor niet naar het buitenland hoeven te reizen, en dat ze daarvoor niet in een of ander museum op zoek moeten gaan naar foto's uit de oude doos.

Neen, ook zij moeten die open ruimte nog kunnen beleven en kunnen beseffen waarvoor de open ruimte belangrijk is: voor ons klimaat, voor natuur en bos, voor waterbuffering, voor voedselvoorziening, voor onthaasting, voor ontspanning en zoveel andere belangrijke dingen.

De grote uitdaging is om ondertussen, terwijl we de ruimte-inname stoppen, Vlaanderen verder te laten groeien. Het klinkt misschien paradoxaal, maar dat is het allesbehalve. Terwijl dit plan verder uitvoering krijgt, moeten er in Vlaanderen tegen 2040 nog meer dan 365.000 woningen bij komen, moeten bedrijven zich hier kunnen vestigen, moeten we sport en cultuur kunnen blijven beleven enzovoort. We zullen ervoor moeten zorgen dat mobiliteit en ruimtelijke ontwikkeling op elkaar worden afgestemd, ook door de missing links in Vlaanderen versneld weg te werken.

Dit is ambitieus. Is dit combineerbaar? Ja, maar daarvoor zullen we de juiste instrumenten moeten ontwikkelen. Minister Schauvliege is hier alvast mee begonnen. Ik verwijs naar het voorstel van de Vlaamse Regering om voorschriften van oude ruimteverslindende verkavelingen en BPA's op een eenvoudige manier te kunnen wijzigen. Dergelijke verouderde regelgeving mag efficiënt ruimtegebruik niet langer in de weg staan.

We zullen gebruik moeten maken van meerdere instrumenten: meeneembare bouwrechten, het mengen van functies faciliteren, bijvoorbeeld het wonen boven scholen of winkels. Omdat Vlaanderen nog ongeveer 70.000 hectare harde bestemming heeft waarvan we volgens dit plan ongeveer een derde kunnen ontwikkelen, moeten we ervoor zorgen dat de eigenaars van die gebieden correct vergoed en behandeld worden.

Dit beleidsplan legt de fundamenten van het Vlaanderen van morgen. Samen zullen we dit nu concreet moeten invullen. Ik heb begrepen vandaag dat we dat kunnen doen over de partijgrenzen heen, en – veel belangrijker – over de legislaturen en over alle bevoegdheidsniveaus heen, en vooral ook met elke Vlaming.

Daarin zullen onze gemeentebesturen een belangrijke rol spelen, alle gemeentebesturen. Ongetwijfeld liggen er grote uitdagingen voor de steden die een verdere verdichting zullen moeten combineren met kwaliteitsvol water en natuur in de stad. We mogen nooit vergeten dat onze plattelandsgemeenten de beheerders zijn van het meest kostbare goed dat we met dit plan proberen te beschermen, namelijk onze open ruimte. De plattelandsgemeenten zullen ondersteund moeten worden in het vervullen van hun belangrijke taak: onze open ruimte beschermen en kwaliteitsvolle leefkernen ontwikkelen. Wonen, werken en leven op het platteland moeten ook in de toekomst mogelijk blijven, maar met respect voor de open ruimte. Vele plattelandsgemeenten wijzen daar vandaag al de juiste weg door in te zetten op kernversterking. In densere woonkernen ligt de toekomst van dynamische plattelandsgemeenten met een bruisend middenstandshart. Ook in de dorpskernen moet het nog leuker worden. Gekoppeld aan een goede ontsluiting door middel van een hertekend openbaar vervoer, zullen, ook door het wegwerken van de missing links, deze versterkte woonkernen het aantal autoverplaatsingen terugdringen.

Dit plan heeft pas een kans op slagen wanneer wij en de politici na ons bereid zijn Vlaanderen letterlijk ademruimte te gunnen. Als we allemaal samen verder bouwen op de fundamenten die vandaag gelegd zijn, zal Vlaanderen een model-regio zijn: een welvarende regio met daarin de open ruimte die we allemaal broodnodig vinden.

Voorzitter, ondanks het feit dat ik nog jonger ben dan dit Vlaams Parlement, zal ik in 2040 ouder zijn dan u vandaag. Ik hoop dat ik er dan nóg beter uitzie dan u, maar ik hoop vooral dat Vlaanderen er beter uit ziet. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ga toch nog een poging doen, op het gevaar af het antwoord te krijgen dat het maar een witboek is en nog geen concrete maatregelen.

Ik ondersteun natuurlijk het pleidooi van u, collega Ceyssens, over de plattelandsgemeenten en de betere ondersteuning ervan. Wat bedoelt u met betere ondersteuning? Gaat het over financiële middelen? Wilt u meer financiële middelen voor de plattelandsgemeenten?

Ik krijg geen antwoord van de N-VA, maar ik vraag u om de visie van CD&V op de piste die werd gelanceerd door de Vlaamse Bouwmeester om het kadastraal inkomen te herzien. Dit zijn belangrijke zaken.

Lode Ceyssens (CD&V): Collega Sintobin, ik vind dat we vandaag in het parlement over onze eigen plannen moeten spreken en niet over de plannen van iemand anders. Ons eigen plan ligt hier vandaag op tafel en het is heel duidelijk. Wat mij betreft, wat we zeker niet moeten doen in dit plan – en ik denk dat ik dat heb beklemtoond in mijn toespraak –, is een wig drijven tussen platteland en steden. Beide zijn onmisbaar in het plan en zijn heel erg belangrijk.

U weet, ook uit de vorige legislatuur, dat ik een vurig pleitbezorger ben van het Plattelandsfonds. Ik zal een verdediger zijn van alles wat het platteland ten goede komt, maar we moeten zeker niet insinueren dat het platteland door dit beleidsplan Ruimte Vlaanderen en zieltogend gebiedje is dat enkel bezig is met open ruimte. Integendeel, met de vele voorbeelden van verdichting en versterking van plattelandskernen zullen de dorpen in de toekomst sterker worden dan ze vandaag zijn. (*Applaus bij CD&V en de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ik wil beginnen met een probleem. Collega Ronse, is er al een alternatief voor het woord betonstop? Ik geef toe dat het een verkeerde indruk wekt. Het wordt vertaald in bouwstop, verkavelingstop enzovoort. Is dat goed?

Axel Ronse (N-VA): Voor ons is het witboek en wat in die meer dan 70 pagina's aan vernieuwende voorstellen en ambities staat, veel belangrijker dan het feit dat een journalist – denk ik – ooit een onnozele naam, zijnde betonstop, heeft gelanceerd. Ik zou het liever hebben over wat er in die ruim 70 pagina's staat. U bent altijd welkom om suggesties te doen. Het zou inderdaad leuk zijn om een mooie, wervende naam te hebben. Laat ons eerst werken aan een deftig plan. De ambitie is er al.

Lode Ceyssens (CD&V): Collega Pira, ik stel voor dat u onmiddellijk overschakelt naar de echte problemen, want dit is geen probleem. Dit plan draagt de naam Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Ingrid Pira (Groen): Mijnheer Ceyssens, het is een daadwerkelijk probleem dat we gisteren in de commissie hebben besproken. Ik wil er hier geen zaak van maken.

Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is er en dat is, collega's, een goede zaak. *(Applaus bij de N-VA)*

Ruimtebeslag nul in 2040. Tussentijdse doelstelling in 2025. U weet – ik heb het vorige week al gezegd – dat wij daar best mee kunnen leven. Bovendien vinden wij – als ik de kranten en de debatten uit het weekend overloop – dat het debat goed in de markt is gezet. Voor het eerst – en dat is de verdienste van de minister-president – is er een duidelijk verband gelegd tussen klimaatdoelstellingen en een slechte ruimtelijke ordening. Iedereen weet nu dat een slechte ruimtelijke ordening files veroorzaakt, energieverstopping en luchtvervuiling. Iedereen weet nu dat het wonen van de toekomst niet meer in 'the middle of nowhere' zal zijn, maar dicht bij kernen van steden en dorpen, dicht bij openbaar vervoer.

Minister, dit keer moet het lukken. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen had ook goede doelstellingen, collega's, dat vergeten we misschien. Maar het is niet gelukt om het verder verkavelen van Vlaanderen te stoppen. Want nog altijd is er een ruimtebeslag van 6 hectare per dag. 6 hectare per dag!

U, minister, krijgt nu, met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, een tweede kans, en het is de laatste. Dit keer moet het lukken. Dus is onze vraag en ook wel onze bezorgdheid: wat gaat er nu concreet op het terrein gebeuren? En vooral: wat gaat er nog deze legislatuur gebeuren?

Minister, u zegt dat u 47.000 hectare van de 72.000 die vandaag nog bestemd zijn voor wonen en industrie, niet zult ontwikkelen. Collega's, het zijn gebieden waar nu zonevreemde waardevolle bossen op staan, signaalgebieden, waar het niet slim is om te bouwen wegens het overstromingsgevaar, en onbebouwde woonuitbreidingsgebieden die we niet nodig hebben. Minister, wat zult u concreet doen zodat die niet meer ontwikkeld zullen worden?

U weet, ik hou mij al een tijdje bezig met de woonuitbreidingsgebieden. Wij hebben daarover in de commissie ook al veel vragen gesteld.

Mijnheer Ceyssens, u zegt dat er eerst een plan moet zijn, een openbaar onderzoek, instrumenten en dat we dan zullen bekijken hoe we concreet aan de slag kunnen gaan op het terrein. Wij vinden van niet. Wij vinden dat er nu onmiddellijk actie kan worden genomen rond bepaalde gebieden die eigenlijk niet afhangen van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Zo zijn er bijvoorbeeld de woonuitbreidingsgebieden. Minister, u treuzelt daarmee. U hebt al in mei van het jaar 2015 gezegd: 'Ik kom met een lijst van woonuitbreidingsgebieden.' Voor het talrijk opgekomen volk in de publiektribune: woonuitbreidingsgebieden zijn gebieden die in de jaren 70 op de gewestplannen werden gezet en die toen reserve waren, maar nu eigenlijk voor een groot deel overbodig geworden zijn.

In mei 2015 hebt u gezegd dat u zou komen met een lijst van woonuitbreidingsgebieden die u zou schrappen. Wij wachten, wij stellen vragen. Er komt niets. Wij kijken naar de beleidsbrieven 2016-2017 en er komt niets concreets. Er is het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. En nog altijd zegt u dat u de intentie hebt om een lijst, een positieve maar ook een negatieve, te maken met te schrappen woonuitbreidingsgebieden. Maar daar blijft het ook bij.

Minister, wanneer zult u eindelijk met een concreet voorstel komen voor die 12.000 hectare onbebouwd woonuitbreidingsgebied die er nu zijn?

Collega's, waarom hamer ik daar zo op? Het zijn op dit moment heel concrete dossiers. Het gaat op dit moment over bedreigde woonuitbreidingsgebieden die

dikwijls slecht gelegen zijn, niet bij kernen, dikwijls in waterziek gebied, en die nu worden bedreigd door ontwikkeling. Dikwijls gebeurt dat tegen de zin van gemeenten. Dikwijls worden gemeenten overruled door de deputatie van de provincie. Het zijn gebieden die nu worden bedreigd en waarover nu duidelijkheid moet worden gecreëerd. Dat verlangen vele gemeenten.

Lydia Peeters (Open Vld): Mevrouw Pira, ik denk dat u wat vervalt in wat we gisteren hebben besproken in de commissie.

Ik ga ervan uit dat u het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen aandachtig hebt gelezen. Misschien moet ik de vraag onmiddellijk terugkaatsen: hoe vaak komt het woord woonuitbreidingsgebieden voor in dit Beleidsplan Ruimte Vlaanderen?

U hebt het misschien niet geteld. Dus zal ik u het antwoord zelf al maar geven. Het komt er welgeteld één keer in voor. Waarom? Omdat dit witboek opnieuw een strategische visie is van de Vlaamse Regering. De nuttige en nodige instrumenten moeten worden gecreëerd om alles te realiseren. Iedereen zit te wachten op lijsten met positieve en negatieve woonuitbreidingsgebieden. Maar opnieuw – ik herhaal wat ik gisteren heb gezegd: ik denk dat lokale besturen het best geplaatst zijn om te oordelen welke woonuitbreidingsgebieden slecht gelegen zijn en welke woonuitbreidingsgebieden het best kunnen worden geschrapt.

Die oefening is gemaakt voor alle lokale besturen bij de opmaak van hun eigen structuurplan en zal straks bij de opmaak van de lokale beleidsplannen opnieuw worden gemaakt. Ik denk echter dat deze discussie niet thuishoort bij het debat over het witboek waarin de term woonuitbreidingsgebied welgeteld eenmaal voorkomt.

Lode Ceysens (CD&V): Mevrouw Pira, u maakt een grote fout door te zeggen dat dit een trendbreuk is en dat we in de toekomst alles anders zullen doen dan in het verleden, en dan toch terug zullen grijpen naar de gewestplannen van vroeger om maatregelen te nemen. Dat is wat u hier vandaag doet, terwijl het BRV precies zegt dat we die ruimte efficiënt moeten gebruiken.

Mevrouw Pira, er zijn woonuitbreidingsgebieden die soms beter gelegen zijn dan bepaalde woongebieden om te ontwikkelen. In de conceptnota van de minister staan een aantal lovenswaardige uitgangsprincipes van geïsoleerde woonuitbreidingsgebieden en dergelijke meer. Ik denk trouwens dat gemeentebesturen heel wat van die oefeningen al hebben gemaakt in hun eigen gemeentelijk structuurplan.

Wat het snel aansnijden van die woonuitbreidingsgebieden betreft, hebben de gemeenten een prioritisering moeten opnemen, dat gaat dus echt niet zo snel als u hier vandaag laat uitschijnen. Wat ik echter bijzonder merkwaardig vind, is dat u zegt dat dit een goed plan is voor de toekomst terwijl u zich voor de eerste maatregel al baseert op een plan uit de jaren 70. Die twee zaken krijg ik niet gerijmd.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Mevrouw Pira, ik vind dat u net als de heer Tobback onderschat in welke mate het lokale niveau daar momenteel mee bezig is. Er zijn heel wat evoluties die zij wel juist inschatten. Zij denken na over woonuitbreidingsgebieden en over alternatieve woonvormen. U moet kijken naar het terrein en beseffen dat 308 Vlaamse bouwmeesters wel degelijk bezig zijn met dat project. Dit witboek is een duw in de goede richting, maar we moeten vertrouwen geven aan het lokale bestuur om dat op het terrein ook waar te maken.

Ingrid Pira (Groen): Mijnheer Doomst, het is vanuit mijn bezorgdheid over datgene waarmee de lokale besturen worden geconfronteerd dat ik dit hier zeg.

Ik kom zelf uit een lokaal bestuur en zetel er nog altijd in en ik heb daar het volste vertrouwen in.

Dit BRV is nog maar een ontwerp van witboek, het moet nog een beleidsplan worden en een openbaar onderzoek doorlopen. Dat duurt wellicht nog enkele jaren, maar we hoeven dat proces niet af te wachten om iets te doen aan die woonuitbreidingsgebieden waarover de minister al in 2015 zei dat ze een lijst zou opstellen. Gemeenten zijn daar inderdaad mee bezig en sommige zijn daar goed mee bezig.

Ik weet echter uit ervaring – mijn partij heeft daarover een rondvraag gedaan – dat heel veel gemeenten bouwpromotoren moeten afhouden en ze soms niet kunnen afhouden omdat de bestemming nu eenmaal wonen is en dat de provincie in die gevallen de gemeente overrulet. Die situaties bestaan op dit moment op het terrein en ik vraag u, minister, om u daar bewust van te zijn en daar komaf mee te maken. Of het nu gaat over woonuitbreidingsgebieden, signaalgebieden of zonevreemde bossen die waardevol zijn, wij vragen u om daar snel werk van te maken. Wat is uw timing, en wat zult u deze legislatuur doen en hoe zult u dat doen? U bent voor ons pas geslaagd wanneer u deze legislatuur concrete stappen zet die voelbaar zijn op het terrein. Het is voor u nu of nooit. *(Applaus bij Groen en bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik wil in eerste instantie minister Schauvliege feliciteren dat er eindelijk een witboek is. Het proces is opgestart in januari 2011. In mei 2013 kregen we een groenboek. In de vorige beleidsbrief kondigde de minister aan dat 2016 het jaar van de doorbraak zou worden. Het is nu eind 2016 en we hebben effectief een witboek. Proficiat, minister.

Collega's, in mei hebben we hier al een actualiteitsdebat gehad over het vieze woordje 'betonstop'. Sommigen stellen zich de vraag hoe men toch aan dat woord komt. Ik heb nog eens even de krantenkoppen van mei 2016 erbij gehaald. De kranten blokletterden toen: 'Minister Schauvliege wil een betonstop', 'Minister Schauvliege wil weg met de villa, wil minder pseudoboeren en wil verplicht groen'. Ik heb toen al, hier in de plenaire vergadering, ervoor gewaarschuwd dat ruimtelijke ordening veel te belangrijk is en zich niet laat prangen in slogantaal en oneliners. Dat hebben we vorige week in de plenaire vergadering nog eens gezegd. Stop met slogantaal inzake ruimtelijke ordening. Het is veel te belangrijk.

We hebben nu een witboek. Wat staat er niet in het witboek? Dit wil ik heel erg benadrukken: het woord betonstop staat daar niet in. Het woord bouwstop staat daar niet in. Daar staat nergens dat we verplicht zouden zijn om in steden te gaan wonen. Er staat ook geen verbod in om nog op het platteland te wonen. Dat wil ik heel duidelijk meegeven. Ik hoop uiteraard dat iedereen die 170 bladzijden goed heeft gelezen. Nergens komt dat erin voor. Dat witboek is geen bijbel, geen dwingende wettekst, neen, het is de strategische visie waar deze Vlaamse Regering en ik denk heel het Vlaams Parlement naartoe wil met onze ruimtelijke ordening. *(Opmerkingen van Bart Caron)*

Mijnheer Caron, wat staat er wel in? Ik vind het eigenlijk een beetje spijtig dat dat hier zo weinig aan bod komt. Ik wil u alleszins verzekeren dat onze fractie zeker niet geneigd is om te geloven in verbodsbepalingen of gebodsbepalingen, die er gelukkig niet in staan. Onze fractie is wel heel tevreden met een aantal belangrijke principes en sleutelkwesties die in dit witboek staan. Omdat dit nog niet echt aan bod is gekomen, wil ik daar toch even op hameren. Zuinig ruimtegebruik: ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. Ruimtebeslag, een moeilijk woord, dat door velen verkeerd wordt gebruikt. Ik ga daar niet verder op in. Dat het ruimtelijk rendement omhoog moet, of met andere woorden, dat we meer moeten doen met

minder ruimte, daar zijn we het allemaal over eens. We kennen allemaal het landschap met heel veel verkavelingen en heel veel lintbebouwing, maar ook het landschap met heel wat leegstaande panden waar niets gebeurt, terwijl elders nieuwe woningen uit de grond rijzen.

We hebben wat dat betreft nood aan nieuwe instrumenten en stimulansen – het witboek is daar een goede aanzet toe – voor de burgers maar ook voor de administratie om te komen tot nieuwe ontwikkelingen. Zo kunnen we ervoor zorgen dat enerzijds die verkrotte kankerplekken weggaan en anderzijds dat er wordt gefocust op het verdichten en versterken van onze kernen, een zeer belangrijk item in dit witboek. Met kernen bedoel ik heel duidelijk niet alleen de steden, maar ook de dorpen.

Bruno Tobbacq (sp.a): Een debat dient om elkaar beter te begrijpen. Ik probeer collega Peeters te begrijpen. Om te beginnen begrijp ik dat u veel meer liefde voor beton hebt dan ik, want op zich heb ik geen probleem met de term 'betonstop'. Ik word 's morgens niet wakker met de hoop dat ik meer beton zal zien tegen dat het avond is. Voor mij mag dat 'à la limite' stoppen. Ik krijg van die term geen kriebels, maar u blijkbaar wel. Dat is al duidelijk.

Ik wil toch één ding klaar en helder van u weten. De regeringspartijen hebben een document goedgekeurd waarin staat dat we tegen 2025 nog maximum 3 hectare ruimtebeslag per dag in Vlaanderen zullen hebben. Vandaag is dat 6 hectare per dag. Dat betekent dat over enkele jaren de helft niet meer in beslag zal worden genomen. Maar ik begrijp van u dat dat niets te maken heeft met verbieden. Het zal niet verboden zijn om nog altijd 6 hectare per dag in beslag te nemen. Als uw tekst spreekt over 0 hectare bijkomend ruimtebeslag tegen 2040, zegt u ook dat het niet verboden zal zijn om in 2040 nog altijd extra ruimte in beslag te nemen. Dat zal gewoon allemaal nog kunnen. Die 0 en die 3, dat is niet verboden. U gaat in elk geval geen instrument maken dat zegt dat dat niet meer kan. 'We gaan gewoon zeggen dat het niet meer kan, maar daar iets aan doen? We menen dat eigenlijk niet.'

Is het dat wat ik moet begrijpen? Is dat uw boodschap aan de Vlaamse bevolking? Als je een grote projectontwikkelaar bent en hier en daar wat verkeerd gelegen bouwgronden of woonuitbreidingsgebieden hebt liggen, moet je je geen zorgen maken. We zeggen wel dat je dat niet zult mogen ontwikkelen, maar we gaan dat niet echt doen. Is het dat? Ik probeer eraan uit te kunnen.

Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Tobbacq, voor uw gemoedsrust: onze fractie gaat volledig akkoord met de volledige inhoud van dit witboek.

Ik krijg het niet warm of koud van beton. Ik zeg alleen dat ruimte in Vlaanderen veel te belangrijk is om dat terug te brengen tot slogantaal, oneliners en woorden als 'betonstop', omdat dat volledig verkeerd wordt geïnterpreteerd.

Eigenlijk moet ik de vraag naar u terugkaatsen, mijnheer Tobbacq. Wat begrijpt u onder het woord 'ruimtebeslag'? U zegt dat we op dit ogenblik een ruimtebeslag van 6 hectare hebben en dat we van 12 hectare komen, maar wat begrijpt u exact onder 'ruimtebeslag'? Misschien kunt u dat even verduidelijken.

Bruno Tobbacq (sp.a): Ik zal de vraag simpeler herformuleren, mevrouw Peeters. Een van de vorige sprekers sprak over 70.000 hectare bestemd als harde bestemming: woongebied, woonuitbreidingsgebied, industriegebied. In wat u nu hebt geschreven, als ik het maximaal uitreken, komt u nog hooguit aan 30.000 hectare die u echt mag gebruiken voor wonen, woonuitbreiding of industrie.

Wat gaat u met de andere tienduizenden hectare doen? Is het uw plan om dat gewoon woongebied te laten? Of gaat u die van bestemming veranderen? Als u

die van bestemming verandert, is het heel simpel: dan mag daar niet meer op gebouwd worden. We kennen allebei de wetgeving goed genoeg.

U maakt nu allerlei bochten om duidelijk te maken dat het allemaal maar flou termen zijn, maar dat zijn geen flou termen. Het mag of het mag niet. U zegt: we zeggen dat het niet mag, maar het zal mogen. Is dat de boodschap? Ik kan niet volgen.

U schept hier onduidelijkheid. Iedereen die duidelijkheid vraagt, zaait volgens u paniek. Maar eigenlijk is het zo dat u dit wel wilt kunnen beweren, maar u wilt het niet hard maken.

Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Tobback, als iemand het simpeler zal moeten uitleggen, zal ik het waarschijnlijk zijn, want u begrijpt het inderdaad niet. U weet dat wij een Structuurplan Ruimte Vlaanderen hebben, waarin bestemmingen zijn vastgelegd: bestemmingen voor wonen, voor industrie, voor parken, voor militaire domeinen, noem maar op. Op dit ogenblik zitten bijvoorbeeld de recreatiegebieden of de bedrijventerreinen die nu misschien nog braak liggen, allemaal in het ruimtebeslag. Gaat u nu zeggen dat dat allemaal niet bebouwd mag worden? Gaat u die paniek creëren door te zeggen: sorry, maar dat kavelkje dat je tot nu toe niet gebruikt hebt, mag je niet meer bebouwen? Dat is alleszins niet wat wij zeggen. Dat is niet wat deze Vlaamse Regering zegt. Maar dat is klaarblijkelijk iets dat u hier als beeld wilt ophangen. Dat is zeker niet het verhaal dat wij willen brengen, voor alle duidelijkheid.

Bruno Tobback (sp.a): Nu moet u volgens mij toch eens met collega Ceyssens gaan praten. Ik zal het nog een keer simpel zeggen: als het vandaag wel bestemd is, maar niet in gebruik is, valt het niet onder ruimtebeslag. Een woonuitbreidingsgebied, ergens in een natte wei, waar niets op staat, waar geen vergunningen, geen verkavelingen zijn, waar geen hut op staat, is vandaag geen ruimtebeslag. Echt niet, mevrouw Peeters. *(Opmerkingen van Lydia Peeters)*

Wat mij ongerust maakt, is dat u nu blijkbaar zegt: we gaan die eerst nog allemaal bebouwen, en dan gaan we zien wat we doen. Is er eigenlijk wel een akkoord binnen de meerderheid dat iedereen volgt, of niet? *(Opmerkingen)*

Lode Ceyssens (CD&V): Mijnheer Tobback, de krijtlijnen zijn heel duidelijk: het is 3 hectare tot 2050 en nul hectare vanaf 2040. Ik hoor mevrouw Peeters vooral zeggen dat we dat op een andere manier zullen moeten doen, dat het niet zozeer een inneming van de open ruimte is – voor een deel wel: die 3 hectare en uiteindelijk nul hectare –, maar dat het vooral reconversie is van bestaande ruimte. Dat is misschien simpel uit te leggen aan u: dat het niet zo is dat onze kinderen en kleinkinderen niet meer zullen kunnen bouwen. Dat is even simpel uitgelegd. *(Applaus bij CD&V)*

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer Tobback, laat me beginnen met iets positiefs: ik ben ervan overtuigd dat u slimmer bent dan u zich op dit ogenblik voordoet. *(Applaus bij de meerderheid)*

Helaas heb ik het exemplaar van het witboek aan de heer Sintobin gegeven, maar hij heeft me beloofd dat hij het aan u zal doorgeven. Hij zal dat onmiddellijk doen, want hij heeft het al uitgelezen, hij was wat stil de laatste tien minuten.

Mijnheer Tobback, wat er is beslist, en gebetonneerd zo u wilt, is dat van 70.000 hectare die vandaag zijn bestemd maar nog niet bebouwd, die als open ruimte worden gezien, we er maar 24.600 hectare effectief zullen benutten. Dat is een verschil van ongeveer 46.000 hectare. De minister heeft daarover verklaard – en het staat duidelijk in het witboek – dat er een evaluatie zal komen en waar dat zal gebeuren.

We hebben duidelijk gesteld dat eigendomsrechten van belang zijn. De minister heeft via haar kabinet laten weten dat het neerkomt op ongeveer anderhalf miljard euro planschade. Dat wordt bekeken en we gaan dat uiteraard niet rap, rap doen. Hadden we vandaag verklaard waar wel en waar niet, dan zou het kot te klein zijn geweest.

Als we zeggen dat er geen bouwstop komt en dat betonstop een afschuwelijk woord is ... Mijnheer Tobback, ik hoop dat u morgen opstaat en zegt: potverdorie, we moeten een ander woord vinden voor 'betonstop'. Ik ben overtuigd dat u daar met uw spitsvondigheid en creativiteit zeker een ander woord voor vindt. Het is essentieel dat we binnen ons bestaand ruimtebeslag, binnen hetgeen vandaag niet als open ruimte wordt beschouwd, van alles gaan doen. Als ik sprak over voorschriften en als u de reactie van de Confederatie Bouw leest over waar we meer gezinswoningen en het splitsen van woningen gaan toelaten, dan bedoelen we net dat we met de bestaande ruimte – wat dus nog niet wordt gezien als open ruimte – veel meer gaan doen.

Mijnheer Tobback, ik hoop dat we in u en uw partij – ik ben ervan overtuigd dat dat zo is, ik was even mijn kluts kwijt toen ik de heer Termont hoorde, maar de heer Vandenbroucke heeft ons onmiddellijk gerustgesteld, en u ook vandaag – een partner vinden om op een intelligente manier aan politiek te doen, want deze zaak is te belangrijk om over te laten aan gezwets en onzin. Mijnheer Tobback, ik ben ervan overtuigd dat we met u daarin verder zullen kunnen werken. (*Applaus bij de meerderheid*)

Bruno Tobback (sp.a): Mijnheer Ronse, ik dank u oprecht voor uw vertrouwen in mijn creativiteit enzovoort en voor het aanbod om mij die kopij van het BRV te bezorgen, maar ik moet u geruststellen: ik heb het al eens gelezen. Wat me zorgen baarde, is dat u die kopij eens aan mevrouw Peeters moet geven, want uw uitleg over die 70.000 hectare staat volledig haaks op wat zij vijf minuten geleden op het spreekgestoelte stond te verkondigen. Hebt u allebei wel degelijk hetzelfde document gelezen en ondertekend?

Ik doe me niet dommer voor dan ik ben, misschien ben ik gewoon niet slim genoeg om het te verstaan, maar volgens mij klopt er iets niet tussen jullie twee.

Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Tobback, ik zal u geruststellen. Van uw constructieve houding van daarstraks is totaal niets meer over, maar we zitten alleszins op dezelfde golflengte.

Ik kom dan tot de kern van wat in het witboek staat. Dat is dat we moeten gaan naar verdichting, dat we het ruimtelijk rendement moeten verhogen. We hebben zoveel mensen op wachtlijsten voor sociale woningen, we hebben zoveel nood aan extra woningen. Daarom moeten we inzetten op die verdichting, op de versteviging van de kernen, niet alleen de stadskernen maar ook de dorpskernen. Dat is heel belangrijk. Hoogbouw moet ook mogelijk zijn. Veel mensen hebben een lelijk beeld of een doemscenario voor ogen als ze denken aan hoogbouw, daar ligt heel wat werk op tafel voor een bouwmeester en voor de administratie om de goede praktijken van hoogbouw die we hebben – ook in dorpen – naar buiten te dragen en zo het ruimtelijk rendement te verhogen.

Wat ook heel belangrijk is – en dat heb ik hier vandaag nog niet gehoord – is de inzet op de multifunctionaliteit van die ruimtes. We moeten stoppen met de afbakening van bepaalde gebieden: die gebieden dienen alleen voor wonen, andere alleen voor ondernemen, voor recreatie of voor openbaar nut. Daar moeten we mee stoppen.

Er is nog een heel belangrijk gegeven – en daarom ben ik zo blij dat hier eindelijk een witboek ligt dat een heel groot draagvlak zal kennen – en dat is het verhaal

dat ook de energietransitie ruimte krijgt. Dat is vandaag inderdaad een groot probleem. Wie vandaag een windmolen wil plaatsen, botst op tal van problemen. Ik lees in dit witboek dat er geen bestemmingen meer moeten worden vastgelegd, dat alles omtrent groene energie bestemmingsneutraal kan zijn. Dat is zeer positief. Groene energie moet straks ook in groengebieden komen. Ik zal niet alle bossen vol zetten met windmolens, want ik wil uw kritiek vóór zijn, maar ik vind wel dat naast een klaverblad of een drukke autosnelweg omgeven door natuurgebied perfect een windmolen kan komen. Dat is wat dit witboek zegt: zorg voor meer ruimtelijk rendement, zorg voor meer multifunctionaliteit en verwevenheid. Dat is alleszins heel belangrijk: ruimte voor energie enerzijds en ruimte voor economie anderzijds.

Iedereen heeft het vandaag over leegstand, vooral in de handelskernen. Opnieuw: hier hebben wij een belangrijke taak. Dat vind ik terug in de principes van het witboek: ga de verkrotting tegen, geef extra stimulansen, maak er een positief verhaal van. Reik extra stimulansen aan aan de burgers en aan de administratie zodat er straks veel meer kan in al die kernen, zowel in steden als gemeenten.

Collega's, we hebben hier een witboek dat straks vertaald moet worden naar een Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Dat is het beeld dat we straks definitief moeten krijgen. We moeten nu de boer op. We moeten draagvlak zien te creëren voor dat plan. Dat draagvlak kan er maar zijn als we één taal spreken, en de meerderheid spreekt duidelijk één taal, mijnheer Tobback. We moeten samen met de lokale en de provinciale besturen en zeker ook met inspraak van de burger, straks komen tot een gedragen verhaal. Ruimte is heel belangrijk, alsook de synergieën die we nu kunnen teweegbrengen door al de principes van het witboek om te zetten naar realiteit. Dat kan alleen maar door de juiste instrumenten te creëren.

Die instrumenten moeten enerzijds rechtszekerheid bieden – dat hebben we vorige week in de plenaire vergadering ook al aangehaald –, zodat straks, zoals de heer Ceyssens al zei, onze kinderen en kleinkinderen ook nog kunnen, mogen en willen bouwen. Anderzijds kijken we uit naar het Instrumentendecreet. Ik hoop dat het niet louter een opsomming wordt van de bestaande instrumenten, maar dat het een slimme mix wordt van instrumenten die de positieve dingen die in het beleidsplan worden opgenomen mogelijk maken. Dat is voor mij heel belangrijk, te komen tot een gedragen Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Mevrouw Peeters, ik heb voor u een vraag over een thema dat nog niet aan bod gekomen is in dit debat. Ik vraag het aan u omdat wij soms in de commissie Leefmilieu op dezelfde golflengte zitten als het gaat om het verdedigen van de land- en tuinbouw in Vlaanderen, zeker als het gaat over de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) en de programmatische aanpak stikstof (PAS).

Ik heb nog van niemand gehoord welke garanties er met dit witboek zijn dat er nog een verdere ontwikkeling mogelijk is voor de land- en tuinbouw in Vlaanderen, en welke uitbreidingsmogelijkheden er nog zijn. Er is natuurlijk de bewaring van de open ruimte, maar u weet net zo goed als ik dat voor grote bedrijven schaalvergroting aan de orde is in Vlaanderen en dat daarvoor natuurlijk wel wat ruimte nodig is.

Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Sintobin, ik woon nu niet in de landbouwgemeente bij uitstek, maar ik ben alleszins, zoals ook de andere collega's in het Vlaams Parlement, wel van oordeel dat er straks natuurlijk ook open ruimte moet blijven, en dat er ook ruimte moet blijven voor onze landbouw. U hebt nu het

witboek gekregen van de heer Ronse. Daarin leest u duidelijk dat de open ruimte ook belangrijk is voor de voedselproductie, voor alles wat landbouwgerelateerd is. Wat dat betreft, heb ik er alle vertrouwen in dat er straks ook voor onze landbouw nog voldoende ruimte zal zijn. *(Opmerkingen van Bart Caron)*

Lode Ceyssens (CD&V): Hier wil ik, vanuit een meer-landbouwgemeente dan de hare, mevrouw Peeters volmondig bijtreden. Mijnheer Sintobin, ik verwachtte die vraag van u. Daarom stond het ook al in de toespraak die ik heb gehouden. Ik heb daarin de functies van open ruimte opgesomd. Voedselvoorziening is er een van. Laat dat een heel duidelijk signaal zijn naar de land- en tuinbouw in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Sintobin, u haalt hier het IHD/PAS-dossier aan. Het is hier nu niet echt de plaats om daarover te discussiëren. We kunnen dat ooit nog wel eens doen. Maar we kunnen wel stellen dat er voor de landbouw wel degelijk ruimte blijft bestaan. Na de beslissing van de Vlaamse Regering van vorige week is er wat extra ruimte. Zeker voor de oranje bedrijven die in de buurt van natuurgebieden liggen en daar een behoorlijke impact op hebben, zijn er extra mogelijkheden gecreëerd. Vorige week zei ik al in het debat dat we allemaal weten dat er, helaas, heel veel landbouwbedrijven buiten gebruik zijn. Er zijn mensen die stoppen. Ook op die plekken blijft er zeker ruimte voor extra landbouwactiviteiten, als dat nodig kan zijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Mevrouw Peeters, we komen elkaar soms tegen in de commissie Landbouw. Ik wil toch even kwijt dat die 100.000 hectare waarnaar werd verwezen en die vandaag niet zijn aangegeven als landbouwgebruik, wel deel uitmaken van de 750.000 hectare die voor land- en tuinbouw bestemd zijn in Vlaanderen. Als we morgen zorgvuldig omspringen met onze open ruimte, is dat alleen maar goed voor de land- en tuinbouw. Niet alleen voor de land- en tuinbouw, maar vooral voor de land- en tuinbouw. Want waar vinden we anders nog reserve om te bebouwen of om er een industrieterrein op te plaatsen? Het kan alleen maar landbouwgrond zijn die we daarvoor innemen.

Een verstandige omgang met de open ruimte komt niet alleen de leefkwaliteit van mensen, maar ook de voedselproductie in Vlaanderen ten goede. Dan kunnen we ook oplossingen creëren voor de bedrijven die vandaag in het kader van de IHD/PAS-regeling rood of oranje zijn en een te grote uitstoot hebben op nabijgelegen natuurgebieden. Dan zal het ook mogelijk zijn om oplossingen te creëren, zeker, minister, als we die 100.000 hectare verrommelde, onduidelijk gebruikte gebieden, die niet zijn aangegeven voor landbouw, effectief kunnen inzetten. Daar zit ons arsenaal, daar is een goed gebruik van de open ruimte mogelijk, zeker voor landbouw.

Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Caron, u kent ook de cijfers of de percentages zoals ze zijn vastgelegd in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De monitoring daarrond is recent verschenen in de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND). Daar ziet u dat ruim 70 procent nog altijd open ruimte is en bestemd wordt voor enerzijds natuurgebieden en anderzijds voor landbouwareaal. Ik denk dus dat er wel degelijk nog voldoende open ruimte zal zijn daarvoor. Wil dit nu zeggen dat wij die percentages willen bebouwen? Ik denk niet dat wij ooit die schijn gewekt hebben. Dat is alleszins niet aan de orde. Dat is, denk ik, toch duidelijk.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, wat me duidelijk is na dit debat, is dat heel tv-kijkend Vlaanderen nu weet wat een witboek is en dat

de bezorgde vragen van de Vlamingen niet zijn beantwoord. Ik heb geprobeerd om aan de fracties een aantal vragen te stellen, concrete bezorgde vragen van burgers naar aanleiding van de spijtige term 'betonstop'. Inderdaad, mijnheer Tobback. Collega Ronse, daar is het eigenlijk allemaal mee begonnen. Het maatschappelijke debat is verscherpt door het gebruik van die term en door de invulling die onder andere – en dat is het spijtige van de zaak – werd gegeven door de media. Eigenlijk werd men opgejut door de media. Laten we dus inderdaad met zijn allen creatief zijn en een ander woord zoeken. *(Opmerkingen van Matthias Diependaele)*

Collega Diependaele, ik denk dat ik niet de meest creatieve ben in dit Vlaams Parlement, maar ik wil dat wel proberen, op voorwaarde dat u het goedkeurt, natuurlijk.

Minister, ik heb het ook al gezegd bij het begin: ik denk dat alle fracties genuanceerd akkoord gaan met de uitgangspunten van dit witboek. Dat is duidelijk gebleken. Collega's, u kunt het me echter niet kwalijk nemen dat ik als oppositielid, en ook als volksvertegenwoordiger, die hier het volk wil vertegenwoordigen, de vragen van de burger formuleer. Ik begrijp dat er nog wat tijd over moet gaan en dat er de komende maanden, jaren, weken aan moet worden gewerkt. Ook mijn fractie is bereid om daar een constructieve bijdrage aan te leveren. Minister, aangezien de fracties echter de vragen uit de weg gaan, denk ik dat er al heel wat ongerustheid bij de bevolking zou kunnen worden weggenomen als u toch enige duidelijkheid zou scheppen. Dat hoeft niet vandaag te gebeuren, maar in de toekomst, in de komende weken.

Een aantal collega's verwijzen naar het witboek, nu het witboek van collega Ronse, maar ik kan niet aan iedere Vlaming een witboek gaan geven opdat die zou weten waar er nu nog mag worden gebouwd, waar er in de toekomst nog zal mogen worden gebouwd, welke criteria daarvoor zullen worden gehanteerd, waar de beslissingsbevoegdheid ligt. Is dat bij de gemeente, de provincie, de Vlaamse overheid?

Er zou 1,5 miljard euro nodig zijn voor het afkopen van gronden. Is dat nattevingerwerk? Minister, waar komt die 1,5 miljard euro vandaan? Waarop is dat gebaseerd? Ik zou dat toch graag willen weten. Vanwaar moeten die middelen komen? Bouwen in open ruimte zal moeten worden gecompenseerd. Mensen begrijpen dat niet. Ze vragen wat dat betekent. Een stuk groene ruimte elders, hoe moet dat in zijn werk gaan? Dat zijn allemaal van die concrete vragen. Welk effecten heeft dit BRV op de prijs van de bouwgrond? Collega Ceyssens, iedereen zegt dat er nog voldoende zal kunnen worden gebouwd, maar onder andere in uw provincie maakt de bouwsector zich zorgen naar aanleiding van dit witboek, omdat er een negatieve impact zal zijn voor de bouwsector. U zult het artikel ongetwijfeld hebben gelezen.

Minister, er zijn dus toch wel een aantal vragen die hier vandaag niet zijn beantwoord en waarop ik toch graag enigszins een antwoord zou krijgen, als dat mogelijk is.

Lode Ceyssens (CD&V): Collega, ik wil toch nog eens even reageren op de denkfout die u maakt. U vraagt of er in de toekomst nog kan worden gebouwd. Uiteraard kan er in de toekomst nog worden gebouwd. Alleen denk ik dat de toekomst zo zal zijn dat we op een andere manier gaan bouwen dan vandaag, dat we dichter, met meer densiteit gaan bouwen, en dat we vooral veel meer gaan inzetten op transformatie, op reconversie en op multifunctionaliteit, veeleer dan te kiezen voor de gemakkelijkste weg, het aansnijden van de open ruimte.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik denk niet dat ik een denkfout maak. Ik vertolk alleen maar wat er leeft bij de bevolking. Dat zijn de vragen die leven bij de mensen. Het zijn niet de vragen die ik stel. Mijnheer Ronse, ik begrijp het witboek wel, maar de meeste Vlamingen lezen alleen wat in de krant staat. Vandaar deze concrete vragen.

Lode Ceyssens (CD&V): Mijnheer Sintobin, als u zegt een vertegenwoordiger van het volk te zijn, dan moet u ook mee de antwoorden op die vragen formuleren.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Oké, dan zullen we tijdens de volgende legislatuur samen het beleid voeren. Het cordon sanitaire staat nu immers toch ter discussie, hoewel dat volgens mevrouw Rutten niet het geval is.

Lode Ceyssens (CD&V): Ik heb u geen beleidsdaden toegedicht. Ik had het over uw functie als volksvertegenwoordiger en dat u dan ook antwoorden moet geven op de vragen, antwoorden waarvan u zegt dat u er vandaag al over beschikt.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik heb daarnet gezegd dat, net zoals de andere fracties, mijn fractie bereid is om constructief mee te werken en na te denken over de concrete invulling van het witboek.

Laat me toe nu af te sluiten. Als we het hebben over het uitstippelen van het beleid en over een toekomstvisie, moeten we natuurlijk ook durven te kijken naar de oorzaken. Een aantal ervan werden hier al aangehaald. Over één zaak heeft echter niemand gesproken, namelijk de demografische oorzaak met betrekking tot het toenemend ruimtebeslag en de impact op de woonmarkt. Ik heb het dan over de massa-immigratie. De natuurlijke aangroei van onze bevolking is bijna nul. Dankzij het opengrenzenbeleid komen er in Vlaanderen jaarlijks ongeveer 50.000 immigranten bij. Op 5 jaar tijd betekent dat 320.000 immigranten.

Collega's, het verband tussen immigratie en ruimtebeslag ontkennen, is het licht van de zon ontkennen. De massa-immigratie is een belangrijke oorzaak van de stadsvlucht en dus ook van het aansnijden van alsmaar meer open ruimte. Een beleid ontwikkelen over ruimtebeslag zonder de oorzaken te erkennen, is niet alleen hypocriet maar zelfs surrealistisch. Wanneer u allemaal het werkelijk meent met onze open ruimte, kiest u niet alleen voor een betonstop maar des te meer voor een immigratiestop. *(Applaus bij Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, elke Vlaming, maar ook iedereen in deze vergadering, zo heb ik toch begrepen, beseft dat de dagelijkse ruimte-inname van zes hectare per dag onhoudbaar is. We staan in de file, we kennen wateroverlast. Het kost handenvol geld om ons water te zuiveren. Zo kan ik nog een tijdje doorgaan.

De Vlaamse Regering doet daar ook iets aan. Vorige week keurde de Vlaamse Regering het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen goed. De doelstellingen die daar in staan, maar ook de ruimtelijke principes, zijn bergenverzettend. Ze geven uiting aan de vaste wil van deze Vlaamse Regering om inzake ruimtelijke ontwikkeling in Vlaanderen een drastische andere weg in te slaan. We verlaten de weg van het aanbodbeleid, dat het ruimtelijk beleid tot nu toe altijd heeft gekenmerkt.

We slaan dus een andere weg in, de weg van het transformatiebeleid. We gaan voor het verdichten en veranderen van het huidige ruimtebeslag. We gaan voor het efficiënter gebruik van de bestaande, reeds ingenomen ruimte. We gaan voor het tijdelijk gebruiken van ruimte. We gaan voor het verweven van bestaande, ingenomen ruimte met bijkomende functies. We gaan ook voor het invoeren van een groennorm, zodat er bij ontwikkeling voldoende kwalitatieve recreatie- en groene omgeving is.

De beslissing die we hebben genomen en die het volgende jaar moet uitmonden in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, brengt ons in een tijdsframe van halvering van de dagelijkse extra ruimte-inname tegen 2025 en een stop van de extra inname van de open ruimte tegen 2040.

Ik wil van dit debat gebruikmaken om een aantal zaken te verduidelijken. Eerst en vooral: ruimte-inname en verharding zijn twee verschillende doelstellingen. De ruimte-inname staat gelijk met het gebruik door de mens van ruimte voor zichzelf. Dat kan een huis zijn, maar ook een tuin, een weg, de inrichting naast een weg, een vakantiepark of een speel- of voetbalplein. Dat valt onder ruimte-inname. Verharding is iets anders. Ik hoef u dat niet uit te leggen. Dat gaat over het effectief afdekken, verdichten, verharden van de ondergrond. Daarover staat in het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen een andere doelstelling, die loopt tot 2050. Het gaat bijvoorbeeld over wegen, gebouwen, parkings en dergelijke meer. Daar gaan we voor een standstill in stedelijk gebied en zelfs een afbouw van 20 procent in het buitengebied.

Ik wil ook verduidelijken dat het hier niet gaat over een bouwstop, maar wel over anders bouwen. Mensen moeten er geen schrik voor hebben dat alles onbebouwbaar zal worden. Ten eerste lopen de doelstellingen langer dan een generatie. Ten tweede kan ruimte-inname ongedaan worden gemaakt, waardoor er dus in de toekomst nieuwe ruimte kan ontstaan om elders ruimte in te nemen. Ten derde is dit geen plan dat de groeikansen en de leefbaarheid van het platteland aantast. Het gaat wel om het versterken van kernen. Als we over kernen spreken, dan spreken we over zowel stedelijke kernen als over dorpskernen. Voor alle duidelijkheid: het eigendomsrecht is heilig en ook een hoeksteen van het beleid van de overheid.

In elk geval zullen we ervoor moeten zorgen dat een groot deel van het juridisch aanbod voor wonen, industrie, recreatie niet meer kan worden gerealiseerd. Hoeveel dat precies zal zijn, staat nog niet vast omdat we dit in nauw overleg met de lokale overheden op een zeer doordachte manier willen doen. We willen dit doen zonder te raken aan het eigendomsrecht. Als men mij dan vraagt waar een aantal lijsten blijven over bijvoorbeeld de woonreservegebieden, dan moet ik u antwoorden dat we ook hier in overleg zijn met de lokale besturen. We gaan niet over één nacht ijs. We moeten ook beseffen dat een aantal woonreservegebieden soms beter gelegen zijn dan woongebieden. We mogen het ene niet isoleren en daar alleen een beslissing over nemen. We moeten een goede rechtsgrond hebben en op basis daarvan die beslissing nemen.

Als we de doelstellingen zoals die goedgekeurd zijn in het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen lineair doortrekken, dan zal ongeveer – ik benadruk dat het richtcijfers zijn – 24.600 hectare van het juridisch aanbod ingenomen kunnen worden. Wat dit dan in een maximaal ruw scenario zou kunnen betekenen, blijkt uit een nota van onze diensten waarin een aantal ruwe ramingen staan. Dan komt het inderdaad neer op een ruwe schatting van 1,5 miljard euro die gespreid wordt over een volledige generatie. Dit is een raming zonder rekening te houden met de inkomenszijde. Ik benadruk bijvoorbeeld dat de planbaten in deze ruwe schatting van onze diensten niet in rekening zijn gebracht.

We hebben in het witboek de principiële beslissing over de ruimtelijke doelstellingen en de principes zelf vastgelegd. Deze strategische principes moeten natuurlijk na het definitief goedkeuren van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen worden vertaald in concrete plannen, maar ook in beleidskaders. Naast deze concrete plannen en de beleidskaders die in het beleidsplan zullen staan, komt er ook een Instrumentendecreet.

Wat is dat, een Instrumentendecreet? Stel u dat voor als een soort van instrumentenkoffer, een koffer waar heel wat instrumenten in zitten waar de lokale overheden, de provincies en Vlaanderen instrumenten uit kunnen kiezen om in te zetten met respect voor de rechtszekerheid en het eigendomsrecht en op basis van de ambitie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Het is heel belangrijk dat het een set aan instrumenten is waar men op basis van de heel concrete situatie

uit zal kunnen kiezen. Het Instrumentendecreet zal in ieder geval gefinaliseerd worden samen met het definitieve Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en zal ook sneller mee in consultatie en in het openbaar onderzoek van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zijn beloop kennen.

Wil dat zeggen dat we vandaag niets doen, dat we vandaag nog niet bezig zijn? Neen, integendeel. We zijn nu al bezig met acties, maar ook met beslissingen en maatregelen die nu al uitvoering geven aan de principes van het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

De Vlaamse Regering heeft de eerste keer op 15 juli en onlangs voor de tweede keer – en dat zal opnieuw gebeuren na advies van de Raad van State –, al beslissingen genomen om de codex Ruimtelijke Ordening aan te passen, net om tegemoet te komen aan een aantal opmerkingen vanuit de sector en de lokale besturen. Het gaat over de regelgeving ruimtelijke ordening. Ze zeggen dat als je creatief met de ruimte wilt omgaan en als je een aantal experimenten op het terrein wilt opzetten, je op verouderde voorschriften botst, verouderde bijzondere plannen van aanleg (BPA), verouderde verkavelingsvoorschriften. Net daarom heeft de Vlaamse Regering nu al beslist, en staat er dus in de codex zodra die definitief zal zijn goedgekeurd, dat je die oude verkavelingen en voorschriften op een veel soepeler manier zult kunnen wijzigen om redenen van ruimtelijk rendement. Dus, we zijn er al volop mee bezig.

Wat staat er nog in de codex? Het stimuleren van projecten ruimtelijk rendement via de ruimtelijke investeringsprojecten. Ik wil ook verwijzen naar het Functiewijzigingsbesluit dat werd verruimd om meer mogelijkheden te geven voor functies in bestaande bebouwing. Je hebt natuurlijk niet alleen een bouwvergunning nodig om effectief de stenen te bouwen, je hebt ook een vergunning nodig voor wat je in een gebouw doet. Als je aan een gebouw meerdere functies wilt kunnen geven, dan moet ook de functiewijziging op een meer flexibele manier kunnen gebeuren.

Er zullen ook maatregelen worden genomen om een bestaand juridisch aanbod voor verbouwing niet langer bebouwbaar te maken. Dat zal gebeuren zoals het vandaag ook gebeurt: via ruimtelijke uitvoeringsplannen op basis waarvan we maatregelen kunnen nemen. In de codex zitten ook een aantal opstappen die we met z'n allen heel binnenkort al zullen kunnen gebruiken. Ook in de codex zit de rechtsgrond om werk te maken van de zogenaamde signaalgebieden, gebieden die gevoelig zijn voor wateroverlast en overstromingen. We zullen op basis van die rechtsgrond ook de lijst maken waardoor die gebieden niet meer kunnen worden ontwikkeld omdat het voor niemand een goede zaak is.

We zijn dus al volop bezig, maar ook op het terrein gebeurt er van alles. We zijn volop bezig met een aantal proefprojecten. Er zijn twaalf quick wins, snelle realisaties, uitgerold op basis van het groenboek Ruimtelijke Ordening. We zien dat het goed loopt. Er zijn twee projecten per provincie. Maar we willen nog meer proefprojecten realiseren. Op basis van die proefprojecten willen we nog meer Vlamingen overtuigen van de goede beslissing die we hebben genomen en van het feit dat het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen heel veel kansen biedt en geen bedreiging vormt.

We zullen heel concreet de verhandelbare bouwrechten uittesten via een proefproject in Vlaams-Brabant. We zijn ook gestart met een proefproject met sociale huisvestingsmaatschappijen die zich hebben aangemeld om in een proefproject te starten.

Collega's, dit is een historische beslissing. Ik heb in MO* gelezen dat columnist Geert Van Istendael hulde brengt aan het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Hij

zegt dat het plan getuigt van leeuwenmoed omdat het snoeihard ingaat tegen decennia van ongebreidelde ruimtelijke boulimie.

En ook gemeenten zijn enthousiast. Gemeenten zoals Grimbergen, maar ook bijvoorbeeld de stad Kortrijk, steken de kop op en gaan er prat op dat zij reeds maatregelen nemen in die zin.

Ik voel, ook hier in dit parlement, een breed draagvlak voor deze beslissing. En dat is natuurlijk bijzonder goed.

De komende maanden gaat dit witboek in brede consultatie. De proefprojecten zullen mensen overtuigen met mooie voorbeelden, voorbeelden van verdichting zonder te raken aan ons wooncomfort, integendeel. Zo zullen we het draagvlak nog vergroten.

Waar het nu op aankomt, is dit momentum vast te houden en er met zijn allen voor te gaan. Alle diensten van de Vlaamse overheid, maar ook lokale besturen, huisvestingsmaatschappijen, projectontwikkelaars, burgers: iedereen moet de handen in elkaar slaan om deze belangrijke doelstelling ook effectief te bereiken. Collega's, samen moeten we grenzen verleggen. Niet alleen voor onszelf, maar ook vooral voor degenen die na ons komen.

Ik dank u voor dit boeiende debat en voor uw aandacht. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *Het Vlaams Belang kondigt aan een motie te zullen indienen.*

De motie moet uiterlijk om 17.15 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.37 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.54 uur.*

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de toename van het aantal laagpresteerders in het Vlaams onderwijs, naar aanleiding van het PISA-onderzoek 2015

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de beleidsconclusies uit het nieuwe PISA-onderzoek van de OESO

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de PISA-resultaten voor 2015 inzake wiskunde, wetenschappen en leesvaardigheid

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ja, minister, onze 15-jarigen doen het nog altijd goed in ons onderwijs, en ja, onze leerkrachten slagen erin om een groot deel van de leerlingen mee te krijgen, zelfs zeer goed mee te krijgen op het vlak van wetenschappen, wiskunde en leesvaardigheid. Het gaat dus nog altijd vrij goed in ons Vlaams onderwijs. U zat gisteren in ongeveer elk televisieprogramma dat er was, heel vaak alleen, zonder veel kritische tegenstemmen. Ik kan me dan ook voorstellen dat u naar huis bent gegaan en misschien hetzelfde hebt gezegd als Kris Peeters. Ik weet niet of u een hond hebt, Kris Peeters in elk geval wel.

Minister Hilde Crevits: Hij had een hond, Duffy.

Elisabeth Meuleman (Groen): Kris Peeters ging naar huis en zei tegen Duffy: 'Dat hebben we weer goed gedaan vandaag.' Had u ook een hond gehad, dan had u misschien iets gelijkaardigs gedacht.

Het was een soort van positiefnieuwsshow gisteren. Ik vind echter dat er geen ruimte is voor zelfgenoegzaamheid. Voor mij en voor heel wat mensen in het Vlaams onderwijs zijn die PISA-studie en -resultaten alarmerend en moeten zij een wake-upcall zijn. Immers, onze toppresteerders doen het minder goed, telkens weer, en kinderen uit kwetsbare gezinnen doen het niet goed. We scoren daar slechter dan de andere OESO-landen. Kinderen met een migratieachtergrond en kinderen met een andere thuistaal krijgen we niet mee in ons Vlaams onderwijs. We doen het daar slechter dan andere landen.

Het meest frappante dat ik heb gehoord, is dat 17 procent van onze leerlingen het basisniveau in wiskunde, wetenschappen en leesvaardigheid niet haalt. Dat betekent dat zij niet klaar zijn om te functioneren in de maatschappij. Minister, ik hoop dat u vannacht wakker hebt gelegen omdat u hebt nagedacht over de oplossingen die er moeten komen om die groepen leerlingen, de meest kwetsbaren, de leerlingen met een migratieachtergrond mee te krijgen. Wat zijn uw oplossingen?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, collega's, ik denk dat we het eens zijn over de doelstellingen van elk goed onderwijs, met name het aanbieden van een excellente vorming aan elk talent van elke jongere zodat hij of zij later een comfortabel leven kan leiden, zowel op de arbeidsmarkt als als burger in de gemeenschap. Wanneer we de resultaten van het PISA-onderzoek bekijken, dan mogen we enerzijds blij zijn dat we het nog altijd goed doen met onze Vlaamse 15-jarigen, maar anderzijds sluit ik me aan bij de opmerking van mevrouw Meuleman dat het toch geen tijd is voor hoeraberichten, omdat een op zes jongeren eigenlijk niet in staat blijkt om de elementaire competenties te bezitten die hem of haar dat comfortabel leven kan garanderen. En dat is ontzettend onrustwekkend, dat kan het Vlaams onderwijs niet tolereren.

Wanneer we wat dieper ingaan op de cijfers, dan zien we effectief dat in Vlaanderen de kloof tussen de sterkste presteerders, die ook wat achteruit boeren, en de zwakste presteerders, die het moeilijk hebben, schrikbarend groot is en ook almaar groter wordt. Minister, we weten dat ongelijke samenlevingen ongelukkige samenlevingen zijn. Wat zult u dan doen om ervoor te zorgen dat elk talent van elk kind maximaal rendeert, dat de lat in ons Vlaams onderwijs hoger kan voor iedereen en dat de onaanvaardbare kloof tussen kinderen kleiner wordt? Immers, niet je afkomst mag bepalen wat je toekomst is, maar wel je talent. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, een aantal collega's vroegen mij of PISA gaat over pizza. Neen, het gaat ook niet over een overleden hond, Duffy genaamd. PISA gaat over wiskunde, wetenschappen en leesvaardigheid.

Wat blijkt daaruit? Ik ga het toch nog eens zeggen: Vlaanderen is wereldtop. Zesde voor wiskunde, zevende voor leesvaardigheid en tiende voor wetenschappen. Significant. Significant is een belangrijk woordje. Dat wil zeggen dat het wel degelijk waarde heeft wat we zeggen. Dus zeggen nu een aantal mensen, ook achter mijn rug: 'Daar is de N-VA weer: we gaan rustig in onze stoel zitten en we moeten niets doen.' Neen, collega's, dat hebben we nooit gezegd en zeggen we ook vandaag niet. Dat zeggen we niet, want we moeten gerichte maatregelen nemen. Voor wie? Voor onze toppresterders. In 2003 waren onze toppresterders nog 34 procent, vandaag 20,7 procent. Dat is een daling met 14 procent. De groep laagpresterders was in 2003 11,4 procent en vandaag 16,9 procent. Dat is een stijging van de laagst presterende groep met 5 procent. Met andere woorden: zich alleen richten op die laagpresterders, is geen goed idee, want onze toppresterders moeten ook vooruitgaan.

Minister, ik ben blij met heel wat zaken die u hebt gezegd, want u bent niet in de val getrapt van een grote bigbangstructuurhervorming. U hebt gekozen om in te zetten op inhoud, wat de N-VA steeds heeft bepleit, inhoud om de resultaten sterker te maken.

Ik heb hier een zeer interessante tabel over het verschil op basis van thuistaal. Collega's, er is tot 130 punten verschil op thuistaal tussen leerlingen die thuis Nederlands spreken en leerlingen die thuis geen Nederlands spreken. Wat wil 130 punten zeggen? Wel, 39 punten is een volledig leerjaar. 130 punten verschil, wil zeggen vier jaar verschil.

Minister, welke beleidsinitiatieven zult u nemen om de groep toppresterders te vergroten en de groep laagpresterders te verkleinen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor deze vragen. Collega Meuleman, misschien eerst een persoonlijke noot. Ik weet niet naar welke tv-programma's u hebt gekeken, maar ik ben toch blij dat u gekeken hebt. De berichten die ik vooral kreeg van de mensen die graag naar mij kijken – u kijkt misschien minder graag naar mij – waren vooral dat ze iemand gezien hadden die toch wel erg bezorgd was en dat ik voldoende tijd moest nemen om de positieve punten van PISA in de verf te zetten. Misschien hebt u met een gekleurde bril naar de zenders gekeken. *(Opmerkingen van Elisabeth Meuleman)*

Ten tweede, collega Meuleman, ik heb echt geen hond nodig om zelfgenoegzaamheid te winnen. Ik heb eigenlijk geen boodschap aan zelfgenoegzaamheid en ik denk dat geen enkele minister van Onderwijs er belang bij heeft om zelfgenoegzaam te zijn.

Collega's, u vraagt alle drie naar de maatregelen die ik als minister zal nemen. Ik wil u toch wel zeggen dat het onderwijs in Vlaanderen gemaakt wordt door en met de leerkrachten en de directies. Zij zijn het die ervoor gezorgd hebben dat we op dit ogenblik in PISA zeer goed scoren, zoals collega Daniëls trouwens gezegd heeft. Er zijn knipperlichten, maar we scoren goed.

Mijnheer Daniels, u noemde zevende plaats, achtste plaats, tiende plaats. We mogen toch wel in iets nog iets beter zijn als je de Europese resultaten bekijkt. Ik daag iedereen uit, ook zij die zeggen dat het zo slecht gaat met ons onderwijs, om eens globaal naar de Europese landen te kijken. Iedereen heeft dezelfde knipperlichten als wij, behalve de Zweden, maar die scoren veel minder goed dan wij, maar ze slagen erin om een klein beetje vooruit te gaan. Iedereen gaat op een aantal zorgpunten wat achteruit, maar wij zijn Europees kampioen wiskunde. Er is geen enkel Europees land dat het beter doet dan wij. Ik vind het spijtig dat als je zegt dat we Europees kampioen zijn, je onmiddellijk verweten wordt dat je niet genoeg naar de zorgen kijkt.

Zijn er redenen om trots te zijn op ons onderwijs? Ja. Ik denk dat alle drie de collega's dat delen. Zijn er redenen om bezorgd te zijn? Evenzeer. U hebt alle drie de pijnpunten genoemd. Aan de onderkant, bij de jongeren die het minst goed presteren, doen we het slechter dan drie jaar geleden en ook dan zes en negen jaar geleden. Onze toppresterders aan de bovenkant doen het ook minder goed, niet omdat de toppresterders op zich minder scoren, maar de groep die de top haalt, wordt kleiner. Dus ja, we moeten ingrijpen, en het moet geen 'big bang' zijn.

Aan de grote verdedigers van de heel brede eerste graad, zeg ik: kijk naar de resultaten van Finland. Finland heeft de uitgestelde studiekeuze tot 16 jaar. We zien in de resultaten dat Finland met net dezelfde problemen kampt als wij. De top gaat naar beneden, en de laagpresterders ook. En dus moeten we kijken naar onszelf. Welke maatregelen kunnen we in Vlaanderen nemen om ervoor te zorgen dat we versterken?

Alle maatregelen, behalve eentje, zitten in het plan dat we goedgekeurd hebben met de Vlaamse Regering. De eerste maatregel is voldoende differentiëren. Dat betekent dat ook in die eerste graad geen eenheidsworst moet worden toegepast, maar dat je leerlingen moet uitdagen en versterken, laten verkennen of laten verdiepen – drie V's. Je moet daar op leerlingniveau voldoende ruimte voor laten. Dat staat in ons masterplan secundair onderwijs.

De tweede ingreep die we willen doen, specifiek voor de jongeren die laag presteren, is het aantal uren algemene vorming uitbreiden, net voor die jongeren die die algemene vorming extra nodig hebben, jongeren die in het eerste middelbaar bijvoorbeeld starten in de B-stroom.

De derde maatregel die we als regering voorstellen, is dat we de basisgeletterdheid die leerlingen moeten hebben, ook effectief gaan definiëren. Waar ligt die? En hoe gaan we op leerlingniveau toetsen dat die ook wordt gehaald? Wie de studie van vorige week heeft gelezen, waarin we de leerlingen van het vierde leerjaar hebben gescreend, ziet immers dat al in het vierde leerjaar taal een probleem is. Jongeren die de taal niet kennen, bouwen een achterstand op en halen die op termijn nooit meer in.

Dat is waarom wij – dit is de vierde maatregel – de eerste Vlaamse Regering zijn die kleuterscholen een bijdrage gaan geven in de werkingsmiddelen om ervoor te zorgen dat ze de anderstalige kleutertjes al op kleuterniveau de taal wat beter kunnen laten leren. Collega's, aan de onderkant zit een probleem, maar we hebben zeer gerichte maatregelen.

Ik nodig iedereen uit om te kijken naar het onderzoek en de diepteanalyse te doen. Als we kijken naar de eerste generatie van mensen met een migratieachtergrond, doen we het behoorlijk. We halen het OESO-gemiddelde. Maar wat mij ontzettend ontgoochelt, collega's, is dat we het bij onze tweede generatie – kindjes die in Vlaanderen geboren zijn, maar van wie de ouders een niet-Vlaamse achtergrond hebben – nauwelijks beter doen dan bij de eerste generatie: twee schamele puntjes, niet significant. Dat betekent dat die eerste generatie, die tweede generatie geworden is, niets geleerd heeft.

Wij zien op dit ogenblik leerkrachten in Vlaanderen die zeggen: ik heb les gegeven aan de mama, de mama ging op 18 jaar de school uit, kende perfect Nederlands, het ging allemaal goed, maar zoveel jaar later komen de kindjes in ons onderwijs terecht, ze kennen geen Nederlands en we moeten helemaal opnieuw beginnen. Daar zit dus een probleem, collega's, dat veel dieper gaat dan alleen onderwijs en dat onderwijs alleen ook niet zal kunnen opvangen.

Collega Daniëls, u vroeg wat we met de sterksten doen. U weet zeer goed dat de uitdaging daar in de differentiatie zit. We moeten ervoor zorgen – ook al in het vierde leerjaar, hebben we vorige week gezien – dat onze sterkste leerlingen voldoende uitgedaagd worden. En dat kan perfect binnen het model van het secundair onderwijs, zoals we dat willen uitrollen in Vlaanderen en waarvan de principes goedgekeurd zijn in deze Vlaamse Regering.

Collega's, ik erken samen met de drie vraagstellers dat het goede nieuws onze aandacht niet mag afleiden van het feit dat er serieuze knipperlichten zijn, die al bestonden, maar waar we ook wel een aantal zeer gerichte maatregelen voor aan het uitwerken zijn.

Elisabeth Meuleman (Groen): Nog eens, minister: op zes jaar tijd van 11 procent naar 17 procent leerlingen die een basisniveau op het vlak van wiskunde, wetenschappen en leesvaardigheid niet halen, die dus niet kunnen functioneren in de maatschappij. 17 procent, dat is iets dat voor mij echt een alarmbel moet zijn. Dan moeten we zeggen: wij gaan als Vlaamse Regering voor een pact zorgen, een pact voor gelijke onderwijskansen, dat echt wil inzetten op die gelijke onderwijskansen, en dat een aantal dingen wil doen: een diversiteitsbeleid op scholen, een echt talenbeleid, dat inderdaad extreem belangrijk is. Laat ons daarop inzetten.

Ik wacht op een Talendecreet, dat meertalig lesgeven en leren een plaats geeft. Leerkrachten moeten worden ondersteund, ze moeten met diversiteit aan de slag kunnen, ze moeten die talen kunnen geven in een klas met zoveel verschillende nationaliteiten, want daar gaan we naartoe. We zijn aan het evolueren naar een superdiverse samenleving en op dit ogenblik is de Vlaamse Regering niet klaar met antwoorden.

We zijn in Schotland op bezoek geweest en daar zagen we dezelfde problemen. We zijn dus niet alleen in Europa. Daar hebben ze ook een grote kloof. Daar hebben ze gezegd – en dat is geen verhaal van links of rechts – dat ze gaan voor een gelijkeonderwijskansenpact, want anders is de maatschappelijke en economische kost te groot.

Minister Crevits, ik roep u en de Vlaamse Regering op om met zo'n pact te komen. *(Applaus bij Groen)*

Caroline Gennez (sp.a): Minister, wat spijtig is, is dat u erkent dat de kloof groot is en dat dat niet tolereerbaar is, maar dat de focus op gelijke onderwijskansen volledig uit uw beleidsnota is verdwenen. De voorbije twintig jaar stond het er altijd in en er is lippendienst aan bewezen of er zijn echte inspanningen voor gedaan, maar vandaag is het de eerste keer in meer dan twintig jaar dat

gelijke onderwijskansen geen focus zijn in het beleid. Dat zie je ook in het beleid. De resultaten zijn het slechtst in het tso en het bso. Bij de zwakste leerlingen gaan we het meest achteruit. Dat moet inderdaad een alarmbel zijn die u wakker schudt.

Maar wat doet u in de praktijk? U bespaart zowel op de leerkrachten als op de werkingsmiddelen en u doet exact het omgekeerde van wat u zou moeten doen. In die zin zijn die resultaten niet alleen onrustwekkend, uw beleid is des te onrustwekkender, want als we zo blijven voortdoen, gaat de kloof alleen maar uitdiepen, tot nadeel van de gemeenschap in haar geheel. (*Applaus bij sp.a*)

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Gennez, het gaat over PISA 2015, wat dus een evaluatie is van het beleid van voor 2015. (*Applaus*)

We zullen de opmerkingen overmaken aan Pascal Smet, en laat ons hopen dat de tunnels overeind blijven.

Ik hoor hier geregeld een discussie over gelijke kansen, maar dat is iets anders dan gelijke uitkomsten. Sommigen zeggen dat gelijke kansen betekent: iedereen hetzelfde en ook dezelfde uitkomst voor iedereen. Dat is niet zo. Het betoog van Geert Noels is zeer duidelijk: laat ons niet alles nivelleren. Moeten we inzetten op alle leerlingen? Ja.

Minister, de N-VA kan u inzake talen alleen maar ondersteunen. We willen een inclusief beleid voeren. De vaststelling dat de tweede generatie het slechter doet dan de eerste, is heel pijnlijk. Ik toon nogmaals deze tabel: wie thuis Turks spreekt, zit 130 punten achter op wie thuis Nederlands spreekt. Dat kunnen we corrigeren voor het IQ. Alstublieft, laten we daarop inzetten. Minister Homans doet dat ook.

Minister, hoe kunnen we de taalmaatregelen die we hebben – taalbad enzovoort – nog meer laten aanslaan in scholen, want eigenlijk wordt het op dit moment nauwelijks toegepast?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): De resultaten zijn niet verrassend. Eigenlijk bevestigen ze dat we de trend die we al een hele tijd geleden hebben ingezet, verder zetten. Tegen al wie hier vandaag spreekt over een gelijkekansenbeleid en dat dit is geschrapt, wil ik enkel zeggen dat het gelijkekansenbeleid uit het verleden niet heeft geleid tot de resultaten die we verwachtten. (*Applaus bij CD&V*)

Dat is heel belangrijk om mee te nemen. De overheid neemt maatregelen. Het is belangrijk dat we deze keer de juiste maatregelen nemen. De minister heeft opgesomd welke maatregelen ze wil nemen.

Minister, u hebt ook iets heel belangrijks gezegd: de overheid kan veel dingen doen, maar het zal de basis zijn die aan de slag moet. Toevallig had ik vandaag een afspraak met iemand die al vele jaren veranderingsprocessen in organisaties begeleidt, ook in scholen. Die zegt dat het interessant is om ook vanuit het beleid te kijken hoe scholen vandaag aan de slag gaan en welke ruimte ze nodig hebben om te doen wat moet gebeuren, om deze problematiek aan te pakken. Ik stel voor dat we ook de tijd nemen om dat te bekijken. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Voorzitter, mijn fractie pleit ervoor om zowel de PISA- als de TIMSS-studies grondig te bespreken in de commissie, en om de mensen uit te nodigen die de onderzoeken gevoerd hebben. Het valt me op dat

zowel in de plenaire vergadering als op Twitter en andere sociale media veel gebluft wordt, om in uw thema te blijven, mevrouw Meuleman, tussen degenen die klagen over de lage presteerders en degenen die klagen over de sterke presteerders. Wij erkennen beide problemen en willen beide verhelpen.

Waarom pleiten we ervoor om dat grondig te bekijken, minister? Omdat er nogal vaak elementen uit de studies worden gelicht om dan politieke discussies te voeren. Ik ben daar geen voorstander van.

U moet weten: het gaat niet alleen over thuistaal. Het gaat ook over thuismilieu en het opleidingsniveau van de moeder in combinatie met de thuistaal. Dat is een belangrijk onderscheid dat we moeten maken. Het is misschien niet meteen voer voor een pittig actueel debat, maar het is toch wel heel belangrijk om de sociale factor mee te nemen en het onderscheid te maken tussen een en ander. We moeten beseffen dat we met een talenbeleid alleen er niet komen.

Minister, ik zou u willen vragen om in het lerarenpact te zetten dat iedereen in het onderwijs moet beseffen dat wat men zegt tegen kinderen, een zware impact heeft. Deze morgen sprak ik met een moeder. Haar kind had nu al te horen gekregen dat het zittenblijven zou worden. Als men kinderen in de maand november al opgeeft, moet men niet verbaasd zijn over slechte PISA-resultaten.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel voor deze zeer interessante aanvullingen en tips voor het onderwijs.

Mevrouw Gennez, ik heb de tweets van uw partij gelezen. Ik word daar niet goed van. U schrijft dat het gelijkekansenbeleid dood is. 327 miljoen euro per jaar gaat naar gelijkekansenbeleid. 327 miljoen euro! *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

Er komen extra leraren – mevrouw Gennez, u weet dat zeer goed – voor scholen met kinderen die kwetsbaar zijn – kansarm durf ik niet eens zeggen – én ze krijgen extra werkingsmiddelen. Zeggen dat deze regering geen gelijkekansenbeleid voert, is zeer onterecht. Het gaat tot het dubbel. U trekt een gezicht alsof het allemaal niet waar is, maar het gaat tot het dubbel. Het gelijkekansenbeleid is zeker niet dood.

Zoals mevrouw Helsen zei, we moeten ons wel durven afvragen – en ik hoop dat uw partij ook die analyse wil maken op een eerlijke wijze – of de recepten uit het verleden nog nuttig zijn voor de toekomst.

Ondanks de inspanningen blijft er een heel diepe kloof bestaan tussen de goede en de minder goede presteerders. We moeten zoeken hoe we dat kunnen verbeteren. Dat zal gedeeltelijk uit Onderwijs moeten komen. Als we de resultaten van de tweede generatie jongeren die opnieuw moeten starten alsof ze eerste generatie zijn, bekijken, dan hebben we wel wat extra nodig. Dat betekent dat ouders wel betrokken moeten zijn op de school, en dat leerkrachten onmogelijk kunnen staan roepen in de woestijn.

Verder, ik heb het daarnet niet gezegd, het klopt inderdaad dat we ook op onze leraren moeten focussen. Dat is een inhoudelijke discussie. Ik heb het vorige week gezegd: een leerkracht die mag lesgeven aan jongeren die het Nederlands niet als thuistaal hebben en die wiskunde of geschiedenis of zo geeft, heeft een bijzondere didactische vaardigheid nodig om dat te doen. Een leerkracht die Nederlands geeft aan kinderen die thuis Nederlands spreken, heeft een totaal andere manier van werken dan een leerkracht die Nederlands geeft aan jongeren met een andere thuistaal.

Moeten we dan, zoals sommigen zeggen, een elitekorps van leerkrachten opleiden die specifiek daarvoor geschikt zijn? Neen, dit moet wat mij betreft

verankerd worden in onze lerarenopleiding. Elke leerkracht, gelet op de diversiteit en multiculturaliteit in Vlaanderen, zal vroeg of laat met zo'n situatie worden geconfronteerd.

Collega's, zeker mevrouw Brusseel, ik ben zeker bereid om dit grondig te bespreken. Ik dank de collega's die niet meegaan in de grote polarisatie. We mogen trots zijn op wat onze leerkrachten dag na dag presteren. Maar PISA zegt het ook: een extra zak geld is geen garantie – absoluut niet – op betere onderwijskwaliteit. Het betekent de heroriëntering van de inspanningen op een aantal punten, en daar biedt ons masterplan secundair onderwijs – ik onderstreep het nog eens – een antwoord op.

Ik ben zeker bereid om het op een aantal punten nog te versterken, maar wat we willen uitwerken, is wat mij betreft een goede zaak en zal zeker meehelpen om onze jongeren sterker te maken. (*Applaus bij de meerderheid*)

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, wat nodig is en wat zowel de sterke leerlingen waarover we ons zorgen moeten maken als de 17 procent die niet meekunnen en die we achterlaten ten goede komt, is maatwerk. Iedereen roept om maatwerk. Maar maatwerk kun je maar geven als je zorgt voor voldoende leerkrachten, als je de leerkrachten professionaliseert, als je daarop inzet, als je ervoor zorgt dat ze kunnen omgaan met de verschillende talen die in hun klas terechtkomen, als ze kunnen omgaan met de diversiteit in hun klas. Daarop, minister, moeten we inzetten. Vandaar nog eens mijn vraag om daar partijbreed, kamerbreed in dit parlement, een pact van te maken, om ervoor te zorgen dat we met de volgende PISA-resultaten nog aan de top staan, dat we het beter doen. Met onze beste presteerders, maar ook met al diegenen die we achterlaten. (*Applaus bij Groen*)

Caroline Gennez (sp.a): Collega's, 'gelijke kansen' betekent volgens de sp.a-fractie dat elk talent van elk kind maximaal kan renderen in ons onderwijs, zodat we sterke burgers aan de samenleving afleveren. Dat betekent, minister, dat er niet 365 miljoen euro van uw meer dan 11 miljard euro onderwijsbegroting naar gelijke kansen zou moeten gaan, tegelijk met het hoger leggen van de lat voor elk kind, maar meer dan 11 miljard euro! Want gelijke kansen moeten inherent onderdeel uitmaken van elke beslissing die u neemt in ons onderwijs. U gaat dit parlement en de samenleving toch niet voorliegen door te zeggen dat deze regering niet heeft bespaard op de werkingsmiddelen in het onderwijs? Men doet het opnieuw. Ook voor 2017 doet u daarmee voort. Het resultaat is dat de facturen voor de ouders groter worden en dat de leerkrachten in een steeds penibelere situatie terechtkomen. U geeft hun schouderklopjes. Wij geven die ook graag, maar wat u zou moeten doen, is hun vooral de middelen en de mogelijkheden geven om te differentiëren. U zou aan elk kind dat maatwerk moeten bieden, en niet, zoals u nu bezig bent, in de andere richting fietsen. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, op deze dag betaamt het toch ook wel om te zeggen dat Onderwijs een volledig Vlaamse materie is. We mogen ook trots zijn. De OESO-studie heeft het over België. Maar als je de verschillende gemeenschappen bekijkt, dan blijkt dat Vlaanderen heel hoog staat en de andere gemeenschappen heel laag. Ik vind dat jammer voor die gemeenschappen.

Minister, ik besluit. Ten eerste, ik volg u: meer geld is niet de oplossing. Maar we moeten wel bekijken hoe we vandaag die middelen inzetten. Het rapport van het Rekenhof heeft aangetoond dat we daarmee blijkbaar niet de resultaten behalen die we zouden willen behalen. Dat moeten we bekijken. Twee, taal: absoluut. Drie, de leerkrachten. Zij moeten het inderdaad, zoals mevrouw Helsen zegt, realiseren door te differentiëren, maar aan dat differentiëren zijn ook grenzen. En differentiëren buiten de klas is ook een vorm van differentiëren.

Ik sluit volledig af met twee belangrijke slogans. Niet nivelleren maar excelleren! Niet nivelleren maar differentiëren! We moeten ervoor zorgen dat we – ‘tene quod bene’ – dat niet vergeten, om te vermijden dat we helemaal naar beneden zakken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de verplichting om dubbel glas te installeren in huurwoningen vanaf 2020

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, u wilt de enkele beglazing bannen. U hebt gelijk. Wie vandaag nog enkele beglazing heeft, gooit als het ware een beetje het geld door zijn raam. Een investering in dubbele beglazing levert vandaag enorm veel op: 15 euro per vierkante meter op jaarbasis. Als je in een klassieke huurwoning 40 vierkante meter glaspartijen hebt, win je ongeveer 600 euro op jaarbasis. Dat is een heel goede zaak.

Er is echter één probleem. Dit is zeer goed voor de klimaattop. Het is zeer goed om onze doelstellingen te halen. Het is zeer goed voor de huurder, want de huurder zal minder elektriciteit moeten betalen. Dat is omgerekend 600 euro op jaarbasis, dus 50 euro per maand. Dat is positief. Alleen betaalt de verhuurder de kosten. Dat is misschien wel doenbaar. Als je die 1600 euro voor die 40 vierkante meter afschrijft over twintig jaar of als een investering beschouwt, dan kost dat die verhuurder toch ongeveer 7 euro per maand. Minister, er is dus een beetje een wanverhouding tussen de opbrengst voor de huurder en de kostprijs voor de verhuurder. Ik weet dat u een oplossing hebt, via uw woonkostbenadering, wat ik een heel goed initiatief vind. U zegt dat u dat tegen 2020 zult inschrijven in de Wooncode. Zou u de private huur dan ook niet gelijktijdig moeten aanpassen, zodat de verhuurder de investering die hij doet, ook kan recupereren?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Van Volcem, het is natuurlijk uw volste recht, maar de vraag die u nu hebt gesteld, wijkt eigenlijk compleet af van de vraag die mij is bezorgd. Maar geen probleem. Ik ben het absoluut met u eens, en ik ben blij dat u het ook eens bent met mij. We hebben die beslissing genomen. Voor alle duidelijkheid, die dubbele beglazing stond in het regeerakkoord. Dat is eigenlijk al beslist op 15 juli 2016, eigenlijk al een half jaar geleden. In december van datzelfde jaar wordt dan een actuele vraag gesteld over iets dat een half jaar geleden is beslist. Mij allemaal niet gelaten. Ik ben eigenlijk blij met de kans die u me geeft om toch een aantal zaken recht te zetten waarover in de media toch wel een verkeerde perceptie was.

Om te beginnen gaat het niet alleen over woningen die worden verhuurd. Het gaat over elke woning. Bijvoorbeeld ook iemand die gewoon zijn eigen woning bewoont, moet ook voldoen aan die norm. Dat wordt ook inderdaad vanaf 2020 ingeschreven in de Wooncode, maar het zal pas vanaf 2023 zijn dat er door het oplopen van een aantal strafpunten sprake kan zijn van een ongeschikte woning. U kent het verschil tussen een ongeschikte en een onbewoonbare woning. Met dat debat gaan we dus niet herbeginnen. Het lijkt me goed dat we dit invoeren. Dat lijkt me een win-winsituatie, voor de verhuurder-eigenaar, die zijn patrimonium eigenlijk in waarde ziet stijgen, maar tegelijkertijd ook voor de huurder, omdat de energiefactuur, en dus de huurlasten, ook gaat dalen. U hebt zelf ook verwezen naar de conceptnota private huur, die we zeer uitgebreid hebben bediscussieerd en

besproken in de commissie Wonen, in een aantal vergaderingen na elkaar. U weet dat de mogelijkheid inderdaad bestaat voor verhuurders die extra investeringen doen om hun woning energiezuinig te maken, wat daadwerkelijk een positieve impact heeft op de energiefactuur van de huurder, om de huurprijs te laten stijgen, weliswaar op een zeer evenwichtige manier. Ik heb dat alles ook uitgelegd.

Daarnaast is het natuurlijk ook wel zo dat mensen die nu die investeringen doen, kunnen gebruikmaken van de zogenaamde REG-premies die via de distributienetbeheerders worden verleend. Vlaanderen legt dus inderdaad iets op, maar het is goed voor het klimaat, het is goed voor de verhuurder-eigenaar, want zijn patrimonium stijgt in waarde, en het is tegelijkertijd ook goed voor de huurder.

Ik wil nog meegeven dat wij ook rekening hebben gehouden met de premies als eigenaars-verhuurders verhuren aan de zeer kwetsbare groepen. We hebben die in 2016 verhoogd, van 12 euro per vierkante meter tot 18 euro per vierkante meter, voor die eigenaars die de moeite willen doen om hun huis te verhuren aan de zeer kwetsbare groepen in onze samenleving.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is positief dat u stimulansen geeft om de kwaliteit van woningen te verbeteren. Ik heb het echter al veel herhaald, en zal dat ook vandaag doen: het is zo dat de verhuurders vandaag de 120.000 mensen die wachten op een sociale woning, opvangen in hun woning. Het is ook zo dat de helft van alle private huurders eigenlijk theoretisch recht hebben op een sociale woning, maar in de private woning blijven.

Minister, ik zeg altijd dat de private verhuurder uw grote partner is voor het realiseren van uw huurdoelstellingen, ook met betrekking tot de zwakkeren in de samenleving.

U verwijt mij dat ik vandaag hierover een actuele vraag stel, maar vorige donderdag bent u naar de klimaatop geweest. Daar werd uitgebreid gecommuniceerd dat u dat in de Vlaamse Wooncode hebt ingeschreven. Er was dus wat ongerustheid bij de verhuurders. Ze vreesden opnieuw een last voor hen en een lust voor de huurders. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Als men als sociale verhuurder veel mensen huisvest, dan kan dat wel zijn, maar het kan toch niet dat de verhuurder alles moet betalen. Als de verhuurder een voordeel heeft van 50 euro, dan moet men toch tot een win-winsituatie komen voor beide, zodat de verhuurders hun woningen niet verkopen en er voldoende huurwoningen op de markt blijven.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Het fatalisme waarmee we hier soms spreken als het over de huurmarkt gaat, begint me stilaan te storen. We hebben altijd de mond vol over de private huurmarkt als zijnde een restmarkt. We zeggen dan dat het voor de verhuurders toch weer duurder wordt, terwijl alle voordelen voor de huurders zijn. Vorige week las ik in de kranten dat de Confederatie van Immobiliënberoepen Vlaanderen (CIB) stelt dat er 70.000 huurwoningen minder zijn. Dat zorgt er net voor dat de eigenaars vandaag twijfelen om te verhuren. De waarheid is echter helemaal anders. De afgelopen 10 jaar zijn er 90.000 wooneenheden bij gekomen in Vlaanderen. Het gaat immers niet alleen om de woningen, maar ook om de appartementen. Voor de verhuurders die vandaag verhuren en geconfronteerd worden met dubbelglasnorm, zijn er energiepremies. Die worden zelfs met 50 procent verhoogd als men verhuurt aan de beschermde afnemer. Degene die verhuurt via een sociaal verhuurkantoor (SVK) krijgt een renovatiepremie voor dubbel glas.

Collega, ik zou het allemaal niet zo negatief voorstellen. Ik ben wel zeer tevreden dat u zelf ook zegt dat die dubbelglasnorm echt wel haar nut heeft. Ik volg u

daarin. Twee weken geleden hebben we tijdens de plenaire vergadering ook al aangehaald dat we geen bijkomende normen mogen opleggen. Maar dit lijkt ons toch een van de basisvoorwaarden voor een woning in de 21e eeuw.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Het grote woononderzoek van Steunpunt Wonen heeft aangetoond dat 37 procent van de woningen in Vlaanderen een ontoereikende kwaliteit heeft. Bovendien is ons woningpatrimonium ook zeer energieverblindend. De Klimaatresolutie, de klimaattop van vorige week en het renovatiepact benadrukken de broodnodige opwaardering van onze woningen.

Minister, in de commissie Wonen heb ik steeds de klemtoon gelegd op een gerichte communicatie over de dubbelglasnorm. Zo blijft er een individuele premie voor hoogrendementsbeglazing en zijn er verhoogde premies voor eigenaars die verhuren aan kwetsbare huurders. Ontzorging, begeleiding op maat en communicatie zijn dus heel cruciaal voor deze verscherpte kwaliteitseisen. Hoe voorziet u in die communicatie in die heel gerichte ontzorging en begeleiding?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De huurmarkt in Vlaanderen is heel erg regelvrij. Blijkbaar hebben we een van de meest liberale huurmarkten in Europa. Ondanks dat feit stellen we vast dat die regelvrije omgeving de kwaliteit van de huurwoningmarkt niet altijd ten goede komt. We hebben heel wat slechte woningen, zoals mevrouw Taeldeman ook aangaf toen ze verwees naar het groot woononderzoek.

Er is een stok en een wortel nodig. Het is belangrijk dat we de kwaliteitseisen voor woningen aanscherpen. Dat wilt u ook doen, minister. We steunen dat. De vraag is natuurlijk welke instrumenten u zult inzetten om dat te realiseren. We stellen immers vast dat de huidige instrumenten maar heel beperkt worden gebruikt.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Danen, u vroeg me welke beleidsinstrumenten ik zal inzetten. In mijn antwoord op de vraag van mevrouw Van Volcem heb ik al een aantal zaken gezegd. Ik had het dan onder andere over de REG-premies. Ik heb ook gesproken over de conceptnota private huur, waarbij we natuurlijk willen gaan naar een evenwicht tussen enerzijds de rechten en de plichten van de huurder en anderzijds de rechten en de plichten van de eigenaars-verhuurders. Er staan zeker beleidsinstrumenten tegenover.

Mevrouw Van Volcem, ik heb u niet het verwijt gemaakt dat u een actuele vraag komt stellen. Dat is uw volste recht. Ik zeg alleen dat dit al op 15 juli is goedgekeurd.

Mevrouw Taeldeman vroeg hoe de communicatie gebeurt. Er wordt al volop over gecommuniceerd. We moeten hier ook de eigenaarssyndicaten en de Verhuurdersbond bij inschakelen. Het gaat pas in vanaf 2020. Moeten we daar vanuit het Agentschap Wonen goed over communiceren? Absoluut. Het is al bij de mensen doorgedrongen dat het tegen 2020 verplicht wordt.

In de Vlaamse Wooncode is 2020 ingeschreven. Men kan strafpunten oplopen tussen 3 en 9 punten. Om een woning ongeschikt te laten verklaren, moet men 15 punten hebben. Ongeschikt betekent dat je er zelf in mag blijven wonen. Niemand wordt dus uit zijn huis gezet omdat er geen dubbele beglazing is. Er zullen wel eventueel consequenties aan worden verbonden of het huis of pand al dan niet verder kan worden verhuurd. Er wordt niemand uit zijn huis gezet. Dat is erg belangrijk.

Ik ben het eens met uw analyse dat private eigenaars nodig zijn. Ik deel ook de analyse van de heer Engelbosch dat we niet moeten doen alsof de private huurmarkt op instorten staat. De cijfers die hij geciteerd heeft, kloppen. Er zijn nog nooit zoveel private huurwoningen op de markt geweest als vandaag. Het is nog altijd interessant om een pand te verhuren. Ik hoop dat we zoveel mogelijk mensen kunnen blijven motiveren om dat te doen. Deze markt hebben we absoluut nodig. Deze maatregelen komen zowel het klimaat ten goede – waar niemand tegen kan zijn – als de verhuurder-eigenaar als de huurder, die minder energiefacturen zal moeten betalen.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, het klopt dat we nog 60.000 woningen te gaan hebben, elk jaar 20.000. Dat is volgens mij zelfs zeer realistisch, maar ik blijf aandringen om de verhuurder te overtuigen met uw nieuwe huurwetgeving. Zo is er niet alleen een winsituatie voor de huurder en niet alleen een oplossing voor het klimaat, maar ook een – weliswaar klein – positief signaal naar de verhuurder. Er wordt weleens gevreesd dat door de vele renovatieplichten de verhuurders zullen afhaken, maar een raam vervangen is een eenvoudige, doenbare zaak, ook voor oude mensen. Het is een open kans om zoveel mogelijk mensen te motiveren om de enkele beglazing te bannen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een eventuele vermindering van het openbaarvervoeraanbod in Antwerpen wegens personeelstekort

ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een mogelijke vermindering van het aanbod aan trams en bussen van De Lijn in Antwerpen wegens een tijdelijk personeelstekort

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, het was uw week wel. Als ik terugkeer naar de klimaatop van vorige week, dan zag ik op een foto dat u wat aan schriftvervalsing deed, want u vulde minister Homans' naam in achter de rug van enkele excellenties. Dit geheel ter zijde.

In de marge van die klimaatop kondigde u aan of lekte uit bij De Lijn dat de prijs van het populairste ticket, het sms-ticket, ongelooflijk stijgt. U probeert op die manier mensen te verleiden en u probeert het meest populaire ticket van occasionele gebruikers op een ondoordachte manier te verhogen. Tegelijkertijd – en dit werd deze morgen nog bevestigd door een eminent klimaatdeskundige binnen Europa – moeten we inzetten op openbaar vervoer en op andere manieren van verplaatsen in steden.

In Antwerpen loopt momenteel een campagne 'Slim naar Antwerpen'. Files groeien alleen maar, en terecht moeten we ervoor zorgen om de verplaatsingen in de stad zo veel mogelijk met het openbaar vervoer en de fiets te laten verlopen.

Wat lees ik dan, en dan val ik eigenlijk van mijn stoel? Dat vanwege personeelstekort bij De Lijn Antwerpen, los van wat de reden is, men eraan denkt om frequenties naar beneden te halen en om eventueel zelfs in het aanbod te schrappen. Dat staat helemaal haaks op 'Slim naar Antwerpen'. Dat staat ook helemaal haaks op uw filosofie om mensen te verleiden om het openbaar vervoer

te gebruiken. Dat staat ook helemaal haaks op hoe we een modern stedenbeleid moeten ontwikkelen en hoe we in de toekomst ons in de stad moeten verplaatsen.

Tot op vandaag heb ik u daarover niet gehoord. Ik heb u daarover niet gehoord. Minister, kunt u ten minste garanderen dat het huidige aanbod binnen Antwerpen niet enkel blijft maar dat er in de toekomst, in de volgende jaren, ook zal worden geïnvesteerd in meer openbaar vervoer in Antwerpen, wat die stad nodig heeft?

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, deze week werd een interne nota van De Lijn over Antwerpen bekend. Antwerpen kampt al langer met problemen met personeel. Er zijn heel veel vacatures die niet worden ingevuld. Er is gelukkig al gezegd dat die interne nota niet zal worden uitgevoerd, want wat erin staat, is zeer verontrustend. Wij zijn niet enkel door die interne nota verontrust, maar in Antwerpen loopt het al een hele tijd niet vlotjes. Er is een enorm hoge werkdruk in Antwerpen voor het personeel van De Lijn door de vele files die er nog altijd zijn. Dat leidt natuurlijk tot ziekte en demotivatie, wat dan weer tot allerlei andere problemen leidt. Ook zijn de bussen en trams, vooral in de binnenstad, erg verouderd. Vele mensen spreken mij hierop aan. Er is ook vandalisme, dat voor een deel wordt opgelost, maar de sporen blijven wel zichtbaar in de bus, wat een naar gevoel geeft. Ook over de veiligheid op de bussen wordt in Antwerpen gesproken. Bovendien worden de tickets en de abonnementen steevast duurder. Dat is ook een van de redenen waarom veel mensen, waaronder ikzelf, niet graag het openbaar vervoer nemen, alhoewel het een alternatief voor de wagen zou kunnen zijn. Het is gewoon niet net, niet op tijd. Het aanbod is te klein en het is gewoon geen alternatief voor de afstand die ik nu afleg van Antwerpen tot Brussel of de afstanden die ik afleg in Antwerpen.

Het autogebruik zou dus moeten worden ontmoedigd, maar er zijn geen alternatieven. Minister, kunt u een beetje toelichting geven over het personeelstekort bij De Lijn in Antwerpen? Welke zijn de oplossingen die u zult bieden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, ik zou hopen dat supporters van het openbaar vervoer blij zouden zijn met een verlaging van de prijs van het goedkoopste ticket van De Lijn, namelijk het m-ticket dat we invoeren. De prijs is 1,8 euro. Dat is goedkoper dan het sms-ticket van 1,95 euro. Waarom is dat? We willen meer reizigers naar het m-ticket leiden omdat er per sms-ticket maar liefst 0,15 eurocent naar de operatoren gaat. Ik weet niet wie u rijk wilt maken, maar die 15 cent geven wij terug aan de reizigers, waar dit ook hoort terecht te komen.

U had het over de communicatie over het personeelstekort en het eventuele snoeien in het aanbod. Er heeft blijkbaar een nota gecirculeerd waarin dit werd vermeld en die werd gelekt, waardoor dit voor waarheid werd aangenomen, of althans sommige partijen deden alsof dit een waar scenario was. Niets is minder waar. Er wordt niet gesnoeid in het aanbod. Wat wel waar is, is dat de vacatures moeilijk worden ingevuld. Momenteel staan er 150 vacatures open, en er komen er nog heel wat bij in 2017. Dat is ten dele mijn fout, meer nog, dat is ook uw fout, omdat dit parlement meer investeringen in het openbaar vervoer heeft goedgekeurd, ook in Antwerpen. We hebben ervoor gezorgd dat er met het uitrijden van bijvoorbeeld de Albatrossen 7000 plaatsen per uur bij zijn gekomen. 7000 plaatsen per uur, en u hebt dan blijkbaar nog geen plaats genoeg. Mevrouw Van dermeersch, u moet er zich eens van gaan vergewissen.

Er zijn investeringen gebeurd voor Brabo 2 en voor Livan. *(Opmerkingen)*

Ja, maar de vragen gaan over Antwerpen. We hebben de Reuzenpijp geopend, een extra tramspoor van 9 kilometer. Livan gaat over 5,4 kilometer extra tramspoor.

Op twee jaar tijd hebben we geïnvesteerd in 40 extra trams. Men zegt soms: 'Ja, ge kapitaliseert op de bestellingen die in het verleden zijn gebeurd.' Wij hebben op twee jaar tijd 40 trams besteld. Er komen volgend jaar 48 nieuwe trams bij en de volgende jaren nog meer. We hebben 238 bussen besteld. Er komen volgend jaar nog 125 bussen bij. En dan heb ik het nog niet gehad over de investeringen in de stelplaatsen.

Ons investeringsbudget voor De Lijn is verhoogd naar 230 miljoen euro. Een jaar geleden zaten we op 130 miljoen euro. Er is dus 100 miljoen euro bij gekomen. Dat werpt resultaten af. Dat zien we aan de cijfers. We hebben de gratispolitiek losgelaten.

De resultaten uit de cijfers zeggen: plus 3 procent betalende reizigers, plus 3 procent betalende abonnementen. En, om terug te keren naar Antwerpen – een bekommernis van minstens één van beide sprekers –, daar zie je ook het resultaat. Voor het eerst is het aandeel van het openbaar vervoer in het totale verplaatsingsgedrag er gestegen en dat van de wagen gedaald.

Die investeringen beginnen te renderen. Ja, we hebben afscheid genomen van het gratis vervoer. En ja, het aantal gratis abonnementen in deze sinterklaasperiode is inderdaad teruggelopen. Dat is maar evident ook. Want gratis is dikwijls voor niks. We zien dat ook in het verplaatsingsgedrag van de mensen.

Als supporter van het openbaar vervoer denk ik dat we een goede evolutie hebben. Er is minder belastingdotatie en er zijn meer inkomsten voor De Lijn. Dat leidt tot meer investeringen en tot een beter openbaar vervoer. (*Applaus bij de N-VA*)

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik ben een supporter van het openbaar vervoer. Ik gebruik het ook.

Ik moet eerlijk zeggen: dat sms-ticket, daar snap ik niets van. 98 procent van de mensen heeft een gsm. 52 procent van de mensen heeft een smartphone. Weet u wat u doet met de app van uw m-ticket? U dwingt de mensen eigenlijk om een smartphone te kopen. Dat doet u. Eigenlijk zou u iedereen die tram en bus wil gebruiken, het meest ideale systeem moeten voorstellen. Een paar jaar geleden hebt u tegen de mensen gezegd: 'Laat het ticket los en doe het met de sms.' En nu mensen dat doen, zegt u: 'Koop een smartphone.' Dat is het beleid dat u voert.

Wat Antwerpen betreft, ben ik uiteraard een supporter van meer investeringen. Maar ik krijg ook nog altijd mails binnen van mensen die op overvolle trams zitten. Er is een probleem van capaciteit. Daarin moet u investeren.

Minister, ik heb een bijkomende vraag. U zegt in uw reactie dat u nog veel meer vacatures hebt openstaan. Ik hoop dat het probleem zich niet enkel voordoet in Antwerpen. Ik heb gelezen dat er ook andere vacatures, een 600-tal, openstaan. Kunt u vandaag garanderen dat, als die vacatures niet op tijd en snel genoeg worden ingevuld, u ten minste niet in het aanbod en in de frequentie zult schrapen?

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U maakt een goede promo in dit parlement. Deze week was die publiciteit echter niet zo goed. Ik kan u verzekeren dat de mensen in Antwerpen de betrouwbaarheid van het openbaar vervoer helemaal niet zo hoog inschatten als u hier in uw promopraat laat uitschijnen.

Zo zijn er onlangs heel veel haltes verdwenen, haltes waarvan ouderen, gehandicapten en mindermobielen gebruikmaken. Bovendien zijn abonnementen duurder geworden. Ondertussen moeten kinderen en ouderen betalen. U hebt daarop gealludeerd en het is inderdaad zo. Dat zijn allemaal centen die worden neergelegd door mensen die het niet zo breed hebben.

De betrouwbaarheid van het openbaar vervoer is niet wat ze moet zijn. Ik zei het al: er is vandalisme, er is agressie, er is onveiligheid.

U geeft een aantal voorbeelden dat uw investeringen in Antwerpen beginnen te renderen. Maar ik hoop dat u nog meer zult bijsturen, want in Antwerpen staan wij nog altijd stil. Het openbaar vervoer is op dit moment geen goed alternatief voor de wagen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, collega's, het huidige tekort aan chauffeurs is niet onmiddellijk een probleem van verloning, want die is behoorlijk, maar eerder van werkomstandigheden. Wanneer ik praat met chauffeurs, dan verwijzen zij soms naar hun bescherming: zij voelen zich niet altijd even veilig achter het stuur en worden soms geconfronteerd met lastige reizigers. Ik denk dat er moet worden gesleuteld aan die werkomstandigheden om de instroom van chauffeurs veilig te kunnen stellen. Die instroom bepaalt immers de performantie van het aanbod. De grote uitdaging vandaag is om dat interessante beroep van buschauffeur ingevuld te krijgen op een ogenblik dat er nog altijd voldoende werklozen zijn met een achtergrond die net voor dat beroep kan worden ingezet.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, ik ontwaar een zekere radeloosheid bij De Lijn wanneer er in alle ernst aan scenario's wordt gedacht waarbij het aanbod van bus en tram moet worden afgebouwd in de grootste stad van Vlaanderen, met de langste files van Europa, om uw besparingsmaatregelen nog te kunnen opvangen. Ik vind ook dat een zekere radeloosheid u tekent wanneer u zich blijft uitdrukken in karikaturen over het beleid van voorgangers die al meer dan acht jaar geleden zijn afgezwaaid, wanneer u blijft ontkennen dat de balans van uw beleid halfweg de legislatuur is dat De Lijn meer reizigers dan ooit aan het verliezen is. U beweert dat dat allemaal fictieve reizigers zijn. Weet u wat niet fictief is, minister? Dat de files in Vlaanderen met 15 procent zijn toegenomen in één jaar tijd. En ook niet fictief is dat u daar geen enkel antwoord op geeft. U kondigt geen enkele maatregel aan om ook maar enig perspectief daarin te bieden. Ik vraag u om, in plaats van u in karikaturen te blijven uitdrukken over het verleden en in plaats van een overheidsbedrijf dat moet instaan om die duurzame mobiliteitsomslag waar te maken, met besparingsmaatregelen tot wanhopige scenario's te drijven, maatregelen te nemen om die filedruk eindelijk aan te pakken in Vlaanderen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Ik zou zelf ook wel eens willen weten wie bij De Lijn zo'n plan heeft bedacht. Ik ben blij dat de directie van De Lijn dat onmiddellijk van tafel heeft geveegd als zijnde een fabel waarvan het helemaal niet de bedoeling was dat die naar buiten kwam.

Ik hoor hier weer een hoop onwaarheden vertellen. De realiteit is dat een ticket net goedkoper is geworden en dat de modal shift eindelijk realiteit wordt. Men ziet een overstap richting openbaar vervoer, weg van het autoverkeer, nu, anno 2016 en niet tien of vijf jaar geleden. Ik vind het bijzonder jammer dat het zo moeilijk is voor wie zich supporter noemt van het openbaar vervoer om ook

effectief te supporteren voor dat openbaar vervoer. Denkt u nu echt dat u door dag in dag uit de Lijn en het openbaar vervoer in een slecht daglicht te stellen, één reiziger zult overtuigen om die overstap te maken? Ik vind dat intriest. Er wordt geïnvesteerd in mensen en infrastructuur, laten we het openbaar vervoer en De Lijn dan ook een warm hart toedragen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, u was daarnet bescheiden toen u begon met uw lijstje van opsommingen van investeringen in trams en in openbaar vervoer. In Antwerpen zullen volgend jaar ook nog heel wat investeringen gebeuren in wegenwerken. Dan is de transitie van het autorijden naar het gebruik van het openbaar vervoer nog veel belangrijker. Dan wordt het nog belangrijker om te kunnen rekenen op het openbaar vervoer. Dat is immers wat vaak de keuze van de mensen bepaalt: ze moeten zeker kunnen zijn van het openbaar vervoer.

Wat het personeel betreft, hoor ik dat veel mensen momenteel met pensioen gaan en dat zich, zoals in vele sectoren, een vergrijzingsgolf voordoet. In de stad Antwerpen, waar er zo'n hoge werkloosheidsgraad is, zou De Lijn, die een publiek bedrijf is, haar verantwoordelijkheid moeten nemen om een aantal mensen te activeren om die job te doen. Minister, wat is uw plan van aanpak om mensen te activeren om een toffe job te komen doen bij De Lijn? *(Applaus bij CD&V)*

Minister Ben Weyts: Wij zullen ervoor zorgen dat die vacatures maximaal worden ingevuld en wij zullen niet snoeien in het aanbod en in de frequentie.

Mijnheer Vandenbroucke, ik wil toch oproepen tot enige bescheidenheid en waarheidsgetrouwheid. U spreekt over fictieve gegevens en over karikaturen. Wel, het is gewoon een gegeven. Als u klaagt over gebrekkig rollend materieel of wat dan ook, dan zijn de vergelijkingen die je kunt maken ten aanzien van de periode waarin uw partij de verantwoordelijke minister geleverd heeft, toch wel frappant. Dan stel je vast dat minister Van Brempt destijds op 3 jaar tijd 13 trams en 125 bussen heeft besteld. Wij hebben op 2 jaar tijd 40 trams en 238 bussen besteld. We hebben zelfs meer dan het dubbele besteld! *(Applaus bij de N-VA)*

In de volledige regeerperiode heeft uw grote en stichtende voorbeeld, degene die dan de perfecte beleidslijn heeft uitgezet, 725 miljoen euro geïnvesteerd in openbaar vervoer. Wij zullen boven het miljard euro zitten. Wie is dan de betere supporter van het openbaar vervoer? Dat is niet fictief. Evenmin is het fictief dat je voor het eerst een toename ziet van het aantal betalende reizigers met 3 procent, een toename van het aantal betaalde abonnementen met 3 procent! Dat is geen fictie, dat is geen karikatuur, dat zijn keiharde cijfers! Die bewijzen dat we een moedig beleid hebben gevoerd door ervoor te kiezen om af te stappen van de sinterklaaspolitiek en van de gratispolitiek, en voor meer verantwoordelijkheid en ervoor zorgen dat daardoor een beleid wordt gevoerd met meer verantwoordelijkheid, meer inkomsten en meer investeringen.

Tot slot, ja, ik ben supporter van het openbaar vervoer. Maar een supporter van een club, die steunt zijn club. Die kirt niet van plezier als er foutieve boodschappen worden verspreid. Die gaat niet als supporter die foutieve berichten over zijn eigen club ook nog eens aanblazen en zelf nog eens verspreiden. Een supporter steunt zijn club. Een echte supporter van het openbaar vervoer, die het openbaar vervoer wil promoten, zou bijvoorbeeld ook zeer blij zijn en het goed vinden dat de ticketprijs wordt verlaagd naar 1,8 euro. Dat maakt het uiteindelijk aantrekkelijker, maar minder aantrekkelijk voor de gsm-operatoren. Maar het goedkoopste alternatief is nog altijd een rittenkaart. Nu doet men alsof je enkel nog een ticket kunt kopen als je een gsm of een smartphone hebt. Wel, als je gewoon een rittenkaart koopt, dan betaal je maar 1,5 euro per rit. Velen gaan in hun communicatie wat crescendo, zonder al te veel kennis van de effectieve tarieven van De Lijn.

Ik ben zelf supporter van het openbaar vervoer en van RSC Anderlecht. Ik heb het in sommige periodes vooral moeilijk met dat tweede. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mijnheer Rzoska, van wie bent u supporter? Lokeren?

Björn Rzoska (Groen): Dat durf ik na zondagavond niet meer publiek maken. Ik ben een supporter van de Luikse Furie, maar ik ben ook wel een supporter die vindt dat supporters mogen supporteren maar dat geweld uit den boze is en dat wedstrijden stilleggen absoluut niet bevorderlijk is. Minister, voor de rest vind ik uw keuze voor Anderlecht beneden alle peil. *(Applaus. Gelach)*

Minister, mij interesseert het niet wie hier de zwartepiet moet krijgen. U hebt het over Sinterklaas, wel ik heb het over Zwarte Piet. U bent altijd gefixeerd op de socialist. Weet u wat mij interesseert als supporter van het openbaar vervoer, maar ook als gebruiker? Dat is een goed, kwaliteitsvol openbaar vervoer, comfortabel en met voldoende capaciteit in alle steden in Vlaanderen. Als er één ding is wat ik heb geleerd bij het naar het buitenland gaan en daar ter plekke gaan kijken – we hebben vanmorgen nog een getuigenis gehad uit Kopenhagen – dan is dat dat moderne steden volop inzetten op openbaar vervoer en fiets. Ze zoeken daar de omslag. Dan interesseert het me echt niet wie de zwartepiet moet krijgen.

Wat betreft de tarieven, moet u dingen die krom zijn, niet proberen recht te praten. Ik daag u uit. Een aantal collega's hebben me laten weten dat ze fervent gebruiker zijn van het sms-ticket. Dat is goed ingeburgerd. Weet u wat? Een goede voetbaltrainer zet zijn populairste speler niet op de bank! *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, mocht het u interesseren: ik ben fan van de ploeg van 't Stad. We hebben er zelfs twee in Antwerpen, zo belangrijk zijn wij. Antwerpen is van belang, ook op het vlak van mobiliteit, minister. Het is nodig dat u uw prioriteiten op een rij zet. Antwerpen moet dan vooraan in de rij staan wat betreft mobiliteit. Wij zijn de motor van de Vlaamse economie en, heel belangrijk, wij kunnen het ons niet permitteren als motor van de Vlaamse economie om stil te staan in een file of aan een bushalte of aan een tramhalte. Dat kan gewoon niet.

Uiteindelijk moet er een oplossing komen voor die mobiliteitsproblematiek in Antwerpen, zowel wat betreft het openbaar vervoer als alternatief voor de wagen, als wat betreft het wagenvervoer. Want op den duur krijgen wij in Antwerpen de indruk dat het enige dat nog doorstroomt in Antwerpen, 'het Scheld' is. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Caroline Bastiaens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verplichte reservatie voor toegankelijk openbaar vervoer bij De Lijn

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, afgelopen weekend was het de internationale dag voor personen met een handicap. Naar aanleiding daarvan lanceerde de Katholieke Vereniging Gehandicapten (KGV) een actie. De campagne-slogan van die actie was 'Hou ons niet aan het Lijntje!'

Die actie had verschillende onderdelen: er waren verschillende acties, verspreid over het hele land, waarbij personen met een handicap, hun begeleiders en vrijwilligers

aandacht vroegen voor een beter toegankelijk openbaar vervoer. Er was een breed gedragen briefschrijfactie, gericht aan de directeur-generaal van De Lijn, waarbij meer dan zeventienduizend mensen een brief hebben geschreven. Daarnaast was er een heel mooi gemaakt campagnefilmpje, dat viraal ging en waar intussen meer dan 120.000 mensen naar gekeken hebben – u ondertussen misschien ook.

Volgens mij was de actie 'Hou ons niet aan het Lijntje!' heel terecht. De heel concrete vraag van de mensen van de KVG was: wanneer kunnen wij op een veel gemakkelijkere en gebruiksvriendelijke manier ook gebruik maken van bussen in zowel stad- als streekverkeer? Nu moeten personen met een handicap immers minstens 24 uur op voorhand een reservatie doen.

Ik denk dus dat de vraag absoluut terecht is, zeker als we weten dat andere openbaarvervoersmaatschappijen er wel in slagen om die reservatieplicht op een korte termijn te zetten. De NMBS heeft de reservatietermijn recent nog teruggebracht tot 10 uur. Bij de MIVB kunnen mensen assistentie vragen voor het gebruik van de metro in Brussel. Die kunnen dat maximaal 24 uur en minimaal 1 uur op voorhand doen. Bij De Lijn moet het minstens 24 uur op voorhand zijn.

Minister, wanneer zult u er concreet in slagen om die reservatietermijn, als we hem al niet kunnen afschaffen, toch drastisch in te perken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid: er is geen reservatieplicht. Personen met een handicap zijn niet verplicht om te reserveren, maar als ze enige zekerheid willen hebben om effectief op de bus te kunnen, dan is dat natuurlijk wel aangewezen. Dat heeft te maken met het feit dat men de zekerheid moet kunnen bieden dat het een bus is die effectief toegankelijk is en dat niet nog andere mensen met een beperking bepaalde plaatsen hebben ingenomen, waardoor er geen afdoende ruimte is voor bijvoorbeeld bijkomende rolstoelen.

Maar ik deel de bekommernis volledig. We moeten werken op twee fronten: ten eerste de aanpassing van de bussen, en ten tweede de aanpassing van de haltes. Wat de aanpassing van de bussen betreft, zitten we nu op 83 procent. 83 procent van de bussen zijn toegankelijk, ook voor personen met een beperking. Door het grote aantal bussen en door onze fantastische investeringen in openbaar vervoer stijgt dat natuurlijk zeer sterk. Dat wil zeggen dat we daar in de komende jaren op een niveau van 100 procent zullen zitten.

Het grote manco is natuurlijk de toegankelijkheid van de haltes. We spreken in Vlaanderen over maar liefst 38.200 haltes, waarvan ongeveer 65 procent in het beheer zijn van gemeenten. Het lijkt mij onbegonnen werk om daar heel disparaat en overal tegelijk aan te gaan werken, vandaar de keuze voor een focus op bepaalde hoofdverkeersassen, waarbij we aan personen met een beperking kunnen zeggen: op die assen schaffen we de reservatieplicht af op die haltes, met vanzelfsprekend een aanneembare perimeter.

Wat hebben we daarvoor allemaal in werking gezet? Er zijn haltemannen, zoals we die noemen, die heel Vlaanderen afdagen om alle haltes in kaart te brengen. Zij zitten nu op een registratiepercentage van om en bij de 55 procent. Daarbij catalogeren ze elke halte in functie van de toegankelijkheid en de ligging, en brengen ze zelfs een soort quoteringsysteem aan.

Wat gaan we daarmee doen? Die oefening zou rond moeten zijn in het voorjaar van 2017. Vanaf dan gaan we zorgen voor een label of logo voor elke halte. Ook wordt de app van De Lijn aangepast, namelijk de routeplanner. Verder moet op de website van De Lijn heel duidelijk worden aangegeven wat het statuut is van elke halte inzake toegankelijkheid.

We gaan daar serieus vooruit. In West-Vlaanderen is ondertussen 100 procent van de haltes gecatalogeerd. In Antwerpen hebben we nog veel werk. Dat pakken we aan. We zitten op de goede weg. We hebben nog even te gaan, maar we zitten op de goede weg.

Deze regering heeft ervoor gezorgd dat de Diensten Aangepast Vervoer (DAV) heel Vlaanderen dekken. We kunnen dus altijd een alternatief bieden aan de personen met een beperking, zodat zij – gebruikmakend van alle mogelijke kanalen – hun bestemming maximaal kunnen bereiken.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, er is geen plicht, zegt u. Men kan dat zo interpreteren, maar we kennen allemaal de voorbeelden, u wellicht nog meer dan ik. Het gebeurt vaak dat mensen in een rolstoel aan een halte staan en dat de bus doorrijdt. Het antwoord van de chauffeur luidt dan: 'Ik had de reservatie niet doorgekregen.' Op die manier is er wel een reservatieplicht. We moeten echt veel meer doen.

Ik heb begrip voor wat u zegt, maar u zegt niets nieuws. Ik heb u hierover al veel vragen gesteld. Mijn concrete vraag was: wanneer? Daarop komt er helaas geen antwoord. U geeft wel nieuwe cijfers, dat is juist. We schieten inderdaad wel op, u zegt dat 100 procent van de haltes in West-Vlaanderen gescreend is. Dat maakt misschien ook dat we via de nieuwe digitale tools gemakkelijker die mensen toegang kunnen geven tot het openbaar vervoer. Dat is de uitdaging. Ik geef toe, een grote uitdaging. Ik hoop echt dat we snel tot concretere resultaten kunnen komen dan de proefprojecten die nu lopen, hoe waardevol die ook zijn. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Ik treed mevrouw Bastiaens volmondig bij. De perceptie is, minister, dat een reservatie verplicht is. Het is de praktijk, dus moeten we elkaar geen Liesbeth noemen.

U bent het ermee eens, denk ik, minister, dat mobiliteit een basisvoorwaarde is om actief te kunnen deelnemen aan de moderne samenleving en dat geldt ook voor personen met een handicap. Ik neem aan dat u het ermee eens bent dat zij een beroep moeten kunnen doen op ons openbaar vervoer, het openbaar vervoer waar u een supporter van bent, het is een belangrijke speler in onze mobiliteit. Iedereen moet gebruik kunnen maken van dat openbaar vervoer, het moet betaalbaar zijn en toegankelijk.

Minister, u verwees in de vorige vragen en ook nu naar het gestegen aantal toegankelijke bussen. De toegankelijkheidsstatus van de haltes, daar bent u mee bezig; dat is goed. Het kiezeltje in de schoen blijft die reservatieplicht. 24 uur op voorhand reserveren is niet meer van deze tijd. De vraag is heel simpel: waarom houdt u de persoon met een handicap nog aan het lijntje? Wanneer komt er een concreet actieplan, met timing, dat de reservatieplicht afschaft?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Voorzitter, minister, dames en heren, ik heb vandaag ook niets nieuws gehoord. Vorige week vrijdag hebben we de beleidsbrief Mobiliteit en Openbare Werken besproken. Dit thema werd toen grondig behandeld. U hebt toen gezegd, minister, dat u inzet op toegankelijkheid, niet alleen voor personen met een beperking, maar voor iedereen die met een rolstoel of een kinderwagen het openbaar vervoer wil nemen.

Ik denk dat u binnen uw bevoegdheid al grote stappen hebt gezet. U bent alle informatie aan het verzamelen zodat de gebruikers goed op de hoogte zijn van de toegankelijkheid. Dat is al zeer belangrijk, dat de gebruiker op voorhand weet welke bus of tram hij kan nemen.

Het toegankelijk maken van de haltes hebt u natuurlijk niet zelf in handen. Ik weet dat u er nu voor wilt zorgen dat bepaalde standaardlijnen volledig toegankelijk zijn.

Ik vraag mij af hoe wij de lokale besturen, die bevoegd zijn voor dat resterende percentage, kunnen motiveren om daarvoor de nodige budgettaire inspanningen te doen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ik heb u hierover in september 2015 ondervraagd. Ik heb een beetje het gevoel dat ik uw antwoorden van daarnet al gehoord heb. Toen sprak u over een online reservatietool en een proefproject met lijnen die 100 procent toegankelijk zijn. Het zou voor ons interessant zijn om te kunnen lezen welke vorderingen daar gemaakt werden.

Voor het overige deel ik de mening van menig collega, dat het moeten reserveren van openbaar vervoer weinig blijkt geeft van inclusie, van volwaardig burgerschap en van volwaardige participatie in de samenleving. Als je zoiets eenvoudigs als een busrit moet reserveren omdat je een handicap hebt!

U had het in september 2015 ook over een opleiding voor de chauffeurs, om de mensen waar nodig beter te kunnen begeleiden. Ik zou van u graag horen hoe het daarmee staat. Misschien is het een goed idee om met de lokale besturen te kunnen overleggen over een betere infrastructuur.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het aspect 'hoe omgaan met personen met een handicap' is geïntegreerd in de basisopleiding van chauffeurs. Ik heb toen gezegd dat we hierover wel klachten kregen. We hebben daar maximaal proberen aan te verhelpen, net door een betere opleiding van de chauffeurs.

Is er niets gebeurd? Alleszins, in vergelijking met een week geleden moet ik erkennen dat er betrekkelijk weinig is gebeurd. Maar anderzijds, de oefening die we gedaan hebben, of die we nu aan het doen zijn, 'c'est du jamais vu'! Ik plak daar een concrete timing op: in het voorjaar 2017 moet dat rond zijn en kunnen we de focus leggen op de hoofdverkeersassen, waar we effectief die reservatieplicht kunnen afschaffen. Ik ga niet in het wilde weg 38.000 haltes kiezen, waarvan het merendeel zelfs niet van De Lijn zijn maar van de lokale gemeenten. Daar heb je zelfs niets over te zeggen. Daar ga ik niet op focussen, maar wel op de verkeersassen, waarbij wij zekerheid kunnen bieden aan personen met een beperking. Ik heb weinig stimuli of andere mogelijkheden om aan de gemeenten te zeggen: 'Ge moet en ge zult uw haltes aanpassen!' Ik snap wel dat zij nu andere besognes hebben en andere investeringen laten voorgaan. We kunnen dat met zijn allen betreuren, maar ik heb er wel begrip voor.

Er is dus een concrete aanpak. Die loopt. We hebben een concrete timing. We moeten dat nu gewoon zijn gang laten gaan. We werken er hard aan, met dezelfde ambitie.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, daarnet zei u dat de DAV's ook aan personen met een handicap een alternatief kunnen aanbieden. Dat is natuurlijk juist, maar dan moeten die alternatieven wel voorhanden zijn. Helaas is dat niet altijd het geval.

Minister, ik reken op uw voluntarisme. U legt met betrekking tot uw beleid over het algemeen een heel groot voluntarisme aan de dag. Nu doe ik echt een beroep op, dat u zou zeggen dat u ver wilt gaan. Voor mijn part mag u nog een stapje verder gaan. U zegt dikwijls: 'Ik ga ervoor, ik smijt mij.' Wel, minister, dit is volgens mij

nu eens echt een goede zaak om u te smijten, om ervoor te gaan, om nog meer te realiseren dan wat u vandaag hebt aangekondigd. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebruik van isolatie en fixatie in de jeugdhulp

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, vorig jaar rond deze tijd stelde ik u ook een vraag. Ik vroeg u toen om de praktijken waarbij kinderen in een cel worden gestopt, helemaal alleen, op een moment van crisis, te bannen, of om minstens te starten met een afbouw ervan. U beloofde in 2016 een jaar van actie. U zou een nieuw model ontwikkelen. Dat heb ik nog niet gezien. Wel weet ik dat vorige week de Zorginspectie is gestart met een inspectieronde naar de praktijken op het terrein.

Recente gepubliceerde cijfers baren mij toch zorgen. Daaruit blijkt dat in gemeenschapsinstellingen de praktijk erg courant is. Maar niet alleen dat, er is ook geen kentering in positieve zin merkbaar. Wel is er een negatieve evolutie. In Beernem werden in 2014 nog 27 procent van de kinderen geïsoleerd. Nu is dat 48 procent. Dat zijn waanzinnige cijfers. Het gaat om een praktijk die vaak voorkomt, niet om een uitzondering.

Als uitleg lees ik dan immers in de krant dat men dat soms een paar uurtjes doet, en soms ook wat langer, bijvoorbeeld negen dagen, maar dat er dan sprake is van een psychiatrische problematiek. Minister, mijn vraag is heel eenvoudig: wat gaat u daaraan doen? Vindt u het normaal dat een kind dat ziek, ontredderd, emotioneel in de war is, op dat moment helemaal alleen wordt gelaten in een cel, zonder hulpverlening?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Geachte leden, wat de gemeenschapsinstellingen betreft, en breder de sectoren die onder de Vlaamse bevoegdheid ressorteren en deel uitmaken van de integrale jeugdhulp, is er een decreet van 2004 dat de rechtspositie van de minderjarigen regelt. Dat decreet zegt heel duidelijk dat men uiteraard zeer terughoudend moet zijn wat vrijheidsberovende maatregelen betreft. Dat lijkt me ook de algemene lijn die moet worden gevolgd: zo min mogelijk, dat moet gebeuren aan de hand van transparante randvoorwaarden, regels en beleidslijnen en daar moet toezicht op zijn. Wat dat toezicht betreft, in het parlement is er een voorstel van decreet om het externe toezicht te regelen. Op zich zou dat a priori ook een goede zaak kunnen zijn.

Wat de gemeenschapsinstellingen specifiek betreft, er zijn een aantal vragen gesteld met betrekking tot standaardisolaties in een aantal instellingen. Ik heb daarvan toen gezegd dat dat moest stoppen. Wel, dat zal stoppen. Die infrastructuurwerken zijn zo goed als rond. Begin 2017 zal die praktijk in Beernem en Ruiselede worden afgebouwd. Wat de overige maatregelen in de gemeenschapsinstellingen betreft, er is een analyse gemaakt in 2012. Men heeft in 2015 tot ongeveer voor de zomer met Zorginspectie nagekeken of wat toen aan werkpunten naar voren was gebracht, ook daadwerkelijk is uitgevoerd. Als u dat verslag zult lezen, dan zult u zien dat die maatregelen met betrekking tot het recht op bezoek, de registratie, waardoor er transparantie is, het opleiden van personeel om om te kunnen gaan met geweld, zodat we die isolaties of die vrijheidsbenemingen zo veel mogelijk kunnen beperken, ook allemaal zijn genomen. Ik denk dat dat het traject is waarop we moeten doorgaan.

Ook in de gehandicaptensector bestaan er richtlijnen. Men heeft onlangs een instrument van zelfevaluatie met een vijftigtal organisaties doorgenomen. Daaruit is gebleken dat in een achttal gevallen de registratie van grensoverschrijdend gedrag of vrijheidsbeneming beter moest gebeuren. We hebben inspecties in de jeugdzorg. Die verslagen zijn ook beschikbaar. Telkens opnieuw wordt dat thema meegenomen. In die zin is het issue pertinent, maar denk ik ook dat er eigenlijk op een vrij systematische manier aan wordt gewerkt door de gemeenschapsinstellingen. Ook de ambitie om dit zo veel mogelijk uniform te maken wordt ook daadwerkelijk op de werkvloer waargemaakt. Zoals gezegd, zullen een aantal infrastructuurwerken daar trouwens ook een belangrijke rol in spelen.

Misschien nog iets over de vrijheidsbeperkende maatregelen in het algemeen. Zoals we toen ook hebben gezegd, is Zorginspectie aan een traject begonnen, met de psychiatrische ziekenhuizen, om te bekijken hoe men eerst en vooral de praktijken kan inventariseren en dan een model van inspectie kan opzetten, dat dan in de hele sector zal plaatsvinden. Dat zal dan uiteraard gebaseerd zijn op dezelfde principes: zo weinig mogelijk, aan de hand van duidelijke randvoorwaarden en met het toezicht dat daarop moet zijn, om te waarborgen dat dat alles gebeurt in functie van wat natuurlijk de essentie is, de veiligheid van de betrokkene of van zijn omgeving. Ik verwijs wat dat betreft graag nog eens naar het decreet houdend de rechtspositieregeling, waarin dat voor ons en onze bevoegdheden eigenlijk vrij expliciet is geregeld.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u hebt het over de veiligheid garanderen en zo. Ik begrijp dat de veiligheid van de andere kinderen in een leefgroep, de veiligheid ook van de hulpverlener op een moment van totale ontredde, die zeker ook kan uitmonden in een vorm van agressie, een werkelijk argument is. Er zijn echter landen waar ze niet mogen isoleren, waar kinderen gewoon niet alleen mogen worden gelaten in een cel, in een aantal gevallen zelfs vastgebonden. Wat doen ze? Ze nemen dat kind wel apart, maar er zijn hulpverleners mee. Er is iemand mee om met dat kind te praten, om voor dat kind te zorgen op een moment van totale ontredde, om het tot rust te brengen.

Wat is er ook? Ik ben blij dat u het hebt over architecturale maatregelen. Het gaat om kamers waar die kinderen naartoe kunnen gaan, waar ze rustig kunnen worden, zonder dat de deur in het slot gaat en ze in kale, enge ruimte belanden zonder enig besef van tijd en plaats.

Minister, er zijn alternatieven. In het buitenland doet men het anders. U kunt de veiligheid van die kinderen garanderen zonder hun mentale welzijn op die manier in gevaar te brengen. Doe dat, waar wacht u op?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Isolatie is nooit de juiste keuze, zeker niet bij kinderen en jongeren. Dat moet worden afgebouwd.

Jeugdhulp is een diverse sector. Men kan de kinderpsychiatrie niet vergelijken met de instelling van het VAPH (Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap) of met Jongerenwelzijn. Men moet nagaan welk maatwerk nodig is.

Er is wel iets nodig bij al die voorzieningen. Voor alle duidelijkheid, de mensen die daar werken, willen niet isoleren. Voor hen is het vaak een noodmaatregel omdat ze geen andere oplossing zien. Er is een grote bereidheid op het terrein, in de sector om die isolaties af te bouwen. Maar wat echt nodig is, is voldoende personeel om dat waar te maken. Want een kind niet isoleren, betekent dat het op een andere manier moet worden opgevangen, dat het personeel ervoor getraind is, dat de juiste infrastructuur voorhanden is. Het gaat om belangrijke randvoorwaarden om het mogelijk te maken.

Minister, wat is het tijdpad en bent u bereid om te zorgen dat voldaan wordt aan die randvoorwaarden zodat de instellingen kunnen stoppen met isolaties?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, in januari 2015 heb ik al gevraagd om die standaardisolaties wanneer kinderen en jongeren in een gemeenschapsinstelling aankomen, af te schaffen. Ik ben blij te horen dat daar ook effectief werk van wordt gemaakt.

Mevrouw Van den Bossche stelt dat er een stijgende trend is. Als we naar de cijfers kijken, is het minste wat we kunnen zeggen dat het beeld niet eenduidig is. Er zijn gemeenschapsinstellingen waar het aantal isolaties stijgt en andere waar het daalt. Dat moeten we ook durven te zeggen.

Minister, waarin ik geïnteresseerd ben, is de vraag hoe het komt dat bijvoorbeeld in De Grubbe in 2012 maar voor 3,57 procent van de opgenomen jongeren een isolatiemaatregel werd genomen, terwijl in Beernem dat cijfer in 2015 oploopt tot bijna 50 procent. Als de Zorginspectie dat opvolgt, gaat ze dan ook na welke maatregelen gecorreleerd kunnen worden aan welke populatie en hoe het komt dat één instelling een andere politiek lijkt te voeren als die gecorreleerd is aan de jongere en het soort jongeren, als ik dat zo onbehouwen mag zeggen, die daar zitten? Hebben we daarover informatie? Wordt gemonitord of de politiek tussen de instellingen zo verschillend is en wat de reden daarvoor is?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, vanzelfsprekend zijn wij ook van mening dat afzondering zo weinig mogelijk moet worden toegepast, enkel wanneer het absoluut noodzakelijk is, conform de bepalingen in het decreet rechtspositieregeling. Dat betekent wanneer er een risico is op de eigen integriteit van de jongere of die van anderen, of ingeval van materiële vernieling. Soms kan het echter niet anders.

Mevrouw Van den Bossche, u zegt dat het aantal stijgt. Maar als we Beernem buiten beschouwing laten, dan daalt het gemiddeld aantal afzonderingen per jongere en daalt ook de gemiddelde verblijfsduur van de afzondering. Van Beernem en Ruiselede weten we dat die standaardisolatie bij het onthaal wordt afgebouwd. Minister, ik hoop dat dat effectief in de loop van 2017 waarheid kan worden.

Collega's, volgende week staat het voorstel van decreet houdende extern toezicht op de agenda, dat, als u het goedkeurt, van kracht kan worden op 1 september 2017. Daarin wordt toch gezorgd voor meer garanties.

Minister, er zijn inderdaad heel wat verschillen tussen de gemeenschapsinstellingen. Een van de redenen kan zijn het verschil in populatie. Zult u dat blijven monitoren en zult u maatregelen nemen om dat te verklaren en om bij te sturen?

Minister Jo Vandeurzen: Het is natuurlijk de bedoeling om kritisch toe te zien op wat met deze materie gebeurt. Het gaat over zeer ingrijpende zaken, daarover zijn we het allen eens.

De afspraak is dat alle instellingen dezelfde beleidslijnen moeten ontwikkelen, dat er meer synergieën moeten zijn. Dat is ondertussen ook effectief het geval.

Het is natuurlijk mogelijk dat er in een leefgroep een aantal uitzonderlijke omstandigheden bestaan. Als u heel punctueel wilt weten wat de achtergrond is achter een cijfer, dan moeten we die informatie opvragen bij de gemeenschapsinstellingen. Ik begrijp principieel dat het parlement regelgeving zou maken die

extern toezicht zou installeren, want het gaat over vrijheidsbeperkingen. Internationaal is het zo dat daar toezicht op is. Zorginspectie is natuurlijk ook een vorm van toezicht. Ik heb begrepen dat u daar volgende week over zult spreken.

Mevrouw Van den Brandt, er is in elke instelling een huishoudelijk reglement. Dat is transparant, consulteerbaar en nodig omdat in het decreet over de rechtspositie van de minderjarige ook expliciet vermeld staat dat maar in zeer subsidiaire orde tot dit soort maatregelen kan worden overgegaan. Dat moet bovendien gebeuren aan de hand van duidelijke, transparante procedures en regels.

Mevrouw Van den Bossche, als men in Noorwegen een bepaalde manier van werken heeft ontwikkeld, wie ben ik dan om te zeggen dat je niet naar goede praktijken mag kijken. We doen dat trouwens in meerdere sectoren, bijvoorbeeld in de residentiële ouderenzorg waar wordt nagegaan hoe zoveel mogelijk fixaties kunnen worden vermeden. Wat kan, moet bekeken worden. Alleen heb ik begrepen dat het niet zo is dat het daar niet kan, maar het klopt wel dat er ofwel iemand van de staf aanwezig moet zijn in de kamer, ofwel dat iemand minstens in de nabijheid van de andere kant van de deur moet zijn. Als er goede methodes en methodieken bestaan, wie zijn wij dan om te zeggen dat je daar niet mag naar kijken om er goede praktijken uit af te leiden?

Wat we doen, is gebaseerd op een wettelijke basis. Die basis is op dit moment het decreet van 2004. In die context wordt gewerkt in de gemeenschapsinstellingen.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u hebt het over subsidiariteit, synergieën, uniformiteit, transparantie en het decreet Rechtspositie Minderjarigen. In de praktijk is het simpel. Het gaat om kinderen die in een cel worden gestopt en soms ook worden vastgebonden, kinderen die angstig en ziek zijn en daar enkel nog angstiger en zieker door worden. Het helpt die kinderen niet. Wat die kinderen nodig hebben op dat moment, is nabijheid.

In het Noors model kan een kind worden afgezonderd van de groep, maar in de nabijheid van een andere mens die het kind bijstaat en helpt. U zegt dat we het alleen willen als het echt nodig is. Wanneer is het echt nodig? Daar is het nooit nodig dat een kind helemaal alleen blijft. Nooit. Hulpverleners geven aan blij te zijn dat het daar niet meer kan. Kinderen zijn er beter mee.

U moet niet bang zijn, minister. Doe het gewoon. Het kan. Zorg dat kinderen in nabijheid van een hulpverlener weer beter kunnen worden. Ik weet dat dit uw doel is, maar durf dan ook een maatregel te nemen die garandeert dat het in de praktijk ook zo wordt. *(Applaus bij s.pa en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

MOTIE van Stefaan Sintobin, Chris Janssens, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken, Guy D'haeseleer en Anke Van dermeersch tot besluit van het op 7 december 2016 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) – 1011 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
5 leden hebben ja geantwoord;
99 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MEDEDELINGEN VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, mag ik nog uw aandacht vragen voor twee mededelingen?

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting vergadert nu onmiddellijk in de Van Dyckzaal.

Op 7 december geboren worden, is volgens mij voor dit parlement toch wel een heel bijzondere datum. Hij had vijf jaar eerder geboren moeten worden, maar de heer Joris Vandenbroucke is vandaag 40 jaar geworden. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 14 december 2016 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 18.29 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Jan Durnez, Renaat Landuyt: ambtsverplichtingen;

Jo De Ro: familieverplichtingen;

Güler Turan, Tine van der Vloet: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans,

Vera Jans, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants